

Boorn & Boerschop

Een uitgave van de heemkondevereniging Borne
Verschijnt 3 keer per jaar

U KIEST TOCH OOK VOOR DE MEEST BETROUWBARE PLUG-IN-HYBRID

ELEKTRISCH AUTORIJDEN
BEGINT BIJ **BENNIE WILMINK**

**MITSUBISHI
ECLIPSE CROSS PHEV**

RIJKLAAR VANAF € **39.990**

5 JAAR GARANTIE
JAAR MOBILITEITSSERVICE

BENNIE WILMINK
autobedrijven

IN TWENTE, ALTIJD DICHTBIJ

50 JAAR
1972 - 2022

Almelo
Twentelaan 21
0546 - 850001

Hengelo
Höltersweg 49
074 - 2663363

Enschede
Westerval 16
053- 4304630

WWW.BENNIEWILMINK.NL

Samenwerken aan resultaat.

Wil je iets bereiken dan is samenwerking essentieel. Wij bij Oude Wolbers begrijpen dat. Samen met onze opdrachtgevers en partners gaan we voor kwaliteit en resultaat. Ambitie, vakmanschap en creativiteit zijn onderdeel van onze genen. Bovendien staan wij altijd open voor nieuwe inzichten. Benieuwd naar onze manier van (samen)werken? **Bezoek oude-wolbers.nl of bel direct 074 - 266 13 64.**

☑️ PROJEKTONTWIKKELING ☑️ NIEUWBOUW ☑️ ONDERHOUD ☑️ RENOVATIE ☑️ WONINGBOUW ☑️ DUURZAAM ☑️ LANDELIJK ☑️ 24-7

BOUWONDERNEMING
OUDE WOLBERS
VASTGOEDPROJECTEN

Colofon**Bestuur van de Heemkundevereniging Borne**

Annemarie Haak (voorzitter), Bertie Velthuis (secretaris), Frank Mars (penningmeester), Leo Bult, Harrie Rouhof, Frans Edelijan en Erik Mijneer (leden)

Secretariaat

Welemanserf 5, 7622 HT BORNE
tel.: 074 266 70 79
e-mail: info@heemkundeborne.nl

Website

www.heemkundeborne.nl

Lidmaatschap

Persoonlijk lidmaatschap € 20,-- per jaar
Gezinslidmaatschap € 26,-- per jaar.

Bank

Rabobank Borne, rek.nr.:
NL43RABO0145637409

Redactie Boorn & Boerschop

Hans Nijhof en Jurrie Haak

Redactieadres

Van Deinsteestraat 33, 7621 XL Borne.
tel.: 074 2664392
e-mail: boornenboerschop@ziggo.nl

Omslag ontwerp

Jurrie Haak

Inzenden kopij

Aan het redactieadres (per mail). De redactie kan bij publicatie in overleg met de auteur artikelen, inkorten, splitsen en redigeren.

Uiterste inzenddatum volgende nummer

15 juni 2022

Foto's in dit blad

De redactie heeft haar uiterste best gedaan rechthebbenden te achterhalen. Mocht u van mening zijn dat u rechten kunt laten gelden op afgebeelde foto's, dan kunt u zich melden bij het bestuur van de vereniging.

Verspreiding

Via boekhandel Bruna en Museum Bussemakerhuis te Borne.

Losse nummers

€ 4,00 (porto € 2,00)

Abonnement

Inbegrepen bij het lidmaatschap van de heemkundevereniging.

Overname van de inhoud van dit blad, of delen daaruit, is uitsluitend toegestaan na schriftelijke toestemming van de redactie.

Grote foto op de voorpagina

Bord bebouwde kom Borne aan de Bornebroeksestraat

Van de redactie.

Aan het begin van 2020, bijna 75 jaar na de bevrijding, werd in Borne de laatste hand gelegd aan een programma voor een uitgebreide viering van dit feit. Door het uitbreken van de pandemie werd vrijwel alles afgeblazen of uitgesteld. De schrijvers van Boorn en Boerschop hadden toen hun verhalen voor de speciale editie van ons blad al geschreven en besloten werd om deze special niet op de plank te laten liggen. Nu, twee jaar later, is het feest alsnog, zij het in afgeslankte vorm, gevierd. In deze Boorn en Boerschop treft u een vervolg aan op een verhaal in het themanummer van twee jaar geleden. Het onderwerp bevrijding is ook na 77 jaar 'actueel', mede gezien de huidige ontwikkelingen in Oost Europa.

Verder treft u aan: het eerste deel van een nieuwe serie over bijzondere panden en hun bewoners, een 'nieuwe' oude ansicht, enkele gevarieerde bijdragen in het Twents en verhalen uit verschillende periodes van de Bornse geschiedenis in de vorige eeuw. Kortom, een goed gevulde Boorn en Boerschop waarmee we u veel leesplezier wensen.

Inhoud

Colofon	Redactie	1
Een blik op de brieven aan Spanjaard	Annemie Mulders-Gordijn	2
Het dagboek van Treesje Hofstee 2	Antoinette Nitert	4
Hondeborg	Annie Weusthuis en Annette Evertzen	12
Een groet uit Borne	Annette Evertzen	14
Beattempel in de Keizerskroon	Hans Nijhof	17
Op zien Twents	Leo Leurink	27
Ne krei met hoog water(!)	Leo Leurink	28
Macro Pangram	Johan Kwast	29
De Joekeltrofee	Bertie Velthuis	30
Tentoonstelling Bussemakerhuis	Redactie	32

Een blik op de brieven aan Spanjaard

Annemie Mulders-Gordijn

Spanjaardfabrieken zijn belangrijk geweest voor de ontwikkeling van Borne en van de werknemers bij het bedrijf. Niet alles loopt op rolletjes, soms is er onvrede. In bewaard gebleven brieven komt wat onrust naar voren.

Het onderstaand verhaal over enkele van die brieven is geanonimiseerd en hier en daar vrij vertaald.

De nazaten van Salomon Jacob Spanjaard bouwen een enorme fabriek waar inwoners van bijna heel toenmalig Borne een bestaan vinden. Snelle uitbreiding na de Eerste Wereldoorlog wordt geremd, veroorzaakt een tekort aan arbeidskrachten. Nieuwe werknemers van buitenaf, grotendeels uit het arme Drente, worden aangetrokken. De inburgering loopt meestal goed, soms niet. In sociaal opzicht blijft Spanjaard wat achter. In bewaard gebleven brieven wordt wel duidelijk wat er bij de werknemers speelt.

Wij worden armer

Een van de brieven is van een moeder die opkomt voor haar gezin. Haar dochter verdient betere machines om aan te werken, dan kan zij het werk bijhouden. Haar man verdient ook te weinig naar hij werken kan en zichzelf is geen sjouwer maar twijnerspinster. Met hun drieën verdienen ze f 30,-, met 8 kinderen beneden de leeftijd van 14 jaar kunnen ze het grote gezin niet voeden.

Ziekte

Iemand anders verliest door ziekte f 5,- van zijn loon. "Ik heb astma. Ik ben dus niet voor mijn plezier thuis, dat kunt u ook wel begrijpen." Die f 5,- kan zijn gezin beslist niet missen.

Nieuwe liefde?

Een jongedame vraagt beleefd of de heer Spanjaard haar de waarheid kan vertellen over het gedrag van haar vriend in de fabriek: "Omdat zij heel graag zelf de waarheid verneemt omdat er veel voor mij afhangt."

Zelfs in het liefdesleven kon de fabriek een vinger in de pap hebben.

Burenruzies

Borne is in die tijd niet erg groot. De uitbreiding van de fabriek vraagt om nieuwe werknemers. Mensen komen uit Drenthe en ook uit Vollenhove. Zij moeten zich een plek veroveren in de voor hen nieuwe woonomgeving en dat gaat ook in die tijd niet zonder slag of stoot. Daarnaast zal het in de niet al te grote huizen waar veel grote gezinnen wonen, de rust soms ook ver te zoeken zijn.

In een ellenlange brief meldt de schrijver een paar voorvallen, vol verontschuldiging dat hij Spanjaard lastig valt, ook al doet hij het in volle Christelijke

Overtuiging. Zijn buren maken het met hun liederlijke taal, hun onverschilligheid, hun leugens en hun gedrag de buurt lastig. Ogenschijnlijk zijn de andere buren onverschillig onder dit gedrag want: "Ze zijn enigszins gebonden aan de werkgeverswoning." Aan het einde van zijn brief geeft de schrijver zelf toe dat hij wat breedvoerig is.

Water

In een andere brief wordt geklaagd over water. Borne kent nog geen waterleiding. Die wordt pas in de jaren 30 aangelegd. Water wordt uit putten gehaald.

Uit een brief blijkt dat aanwonenden een bepaalde hoeveelheid emmers water mogen putten. Er wordt op toegezien dat niet teveel geput wordt. Dat gaat wel eens mis.

De brieveschrijver beklagt zich, in zeer nette bewoordingen en met een prachtig handschrift dat hij en zijn vrouw zich wel kunnen redden met de toegewezen hoeveelheid, desnoods aangevuld met hemelwater uit de goten. Of ze halen wat drinkwater bij een bevriend stel. Maar als hij met eigen ogen ziet dat de toezichthouder een ander blok van meer water voorziet dan toegestaan, voelt hij zich geroepen een brief te schrijven.

Het ergste vindt de schrijver dat de toezichthouder buigt voor de 'liederlijke taal' die een bepaalde vrouw uitslaat en de beledigingen die diezelfde vrouw uit naar andere vrouwen.

Een andere vrouw vraagt extra water voor haar was. Het wordt geweigerd. Dat terwijl de brieveschrijver met eigen ogen ziet dat de toezichthouder de andere vrouw meer water laat nemen. "Ook mijn eigen vrouw is wel eens woedend geweest, maar omdat we in een prachtbuurt wonen en goed met elkaar op kunnen schieten, is het wel beroerd als er één tussen zit die de hele boel in de war brengt."

De brieveschrijver vraagt om bemiddeling.

Over dezelfde bepaalde vrouw komt de klacht dat zij haar afvalwater niet behoorlijk wegveegt maar zich bij de toezichthouder beklagt dat anderen haar 'greppeltje' smerig maken. De liederlijke taal stoort de buurtbewoners weer. Deze brieveschrijver laat: "In geen geval mijn vrouw door zo'n laagstaande vrouw belasteren." Ook hij noemt zijn fijne buurt en zijn goede buren en vraagt om bemiddeling.

Mogelijke overplaatsing

Als gewerkt wordt in een katoenfabriek kom je ongetwijfeld onder het katoenstof te zitten. Dat katoenstof kan ook in de longen komen. Een werknemer wil een beroep doen op de 'edelmoedigheid' van de chef om overplaatsing te krijgen. Hij heeft teveel last van zijn longen. De chef geeft als antwoord: "Dat hij dan maar even ander werk zoekt." Net als in de huidige tijd gaat de schrijver van toen naar het gemeentehuis voor de benodigde formulieren. Hij kan elders, buiten het dorp, werk krijgen maar zijn ouders hebben liever dat hij "hier" blijft. De schrijver vraagt dus beleefd of de heer Spanjaard voor hem, gezien zijn toestand, 'goed werk' voor hem heeft.

Een boze moeder

Dat het niet altijd fijn werken is in de fabriek blijkt duidelijk als een boze moeder verhaal haalt voor haar dochters. "Mijn dochters gaan iedere dag met tegenzin naar de fabriek, niet omdat ze werken moeten maar omdat ze harder moeten werken dan de anderen. De chef heeft een hekel aan beiden en waarom weten ze niet.

Ze zijn heel gezellig en tegenspreken doen ze nooit. Hij heeft de jongste aan een machine gezet waar fijn garen op zit. Na een halve dag was hij al 'grof' op haar. Hij zet haar op de ene na de andere, oude, machine en nooit is het goed. Nu staat ons meisje op het grofste garen. Tot nu toe heeft ze maar f 12,- of f 13,- verdiend.

Onze oudste dochter krijgt ook de rotste klussen. Zij kan nu ook niet meer dan f 14,- verdienen. De chef heeft zijn zin, want ze kunnen nu door het werk dat ze gekregen hebben, niet meer gaan verdienen. Als dat zo doorgaat mijnheer, moet ik mijn meisjes van de fabriek nemen. Wij komen er dan heel slecht van af, want we zijn met een huishouden van 14 man. Ik hoop mijnheer dat u de moeite neemt er iets aan te doen en gaat informeren."

Een Drentse vader

Een Drentse vader doet in een lange brief zijn beklag over de houding van twee chefs tegenover zijn zoon. Hij vraagt Spanjaard om zich over deze zaak te buigen en recht te doen aan zijn zoon.

In de brief verklaart vader dat hij ergens spijt heeft van zijn vertrek uit Dedemsvaart want zoals zijn zoon behandeld is, bevalt hem niet. Maar ook is hij tamelijk onderdanig in zijn brief, uit alles blijkt zijn ontzag voor de chefs en eigenaar Spanjaard. Maar ook uit deze brief blijkt weer dat de verhuizing uit Dedemsvaart niet over rozen gaat.

Wat wil nu het geval. Zijn zoon is een vakman, een goed opgeleide schoenhersteller die ook voor zijn ouders in de fabriek is gaan werken. Volgens vader is zijn zoon een harde werker die het tempo van een Almeloër niet bij kan houden. De chef vraagt de zoon "Of verdom je het om te werken?" Maar de Almeloër wil de zoon eruit werken. Een scheldpartij

volgt: luibuis en turfrapper. De zoon laat zich niet onbetuigd en scheldt terug.

Laat vader nu weten dat een van de chefs uit Duitsland komt en daar bekend staat als zuipschuit en liederlijk persoon. Nu zijn de rapen gaar, hoewel vader zijn best heeft gedaan om zowel de chefs als de hogere bazen te spreken te krijgen. Helaas is ook in dit gezin het salaris van de zoon noodzakelijk, ook hier willen de ouders niet graag dat de zoon uit het dorp vertrekt.

Vader vraagt de heer Spanjaard of hij de hele gebeurtenis eens wil onderzoeken en zijn zoon een andere baan geeft op een andere afdeling.

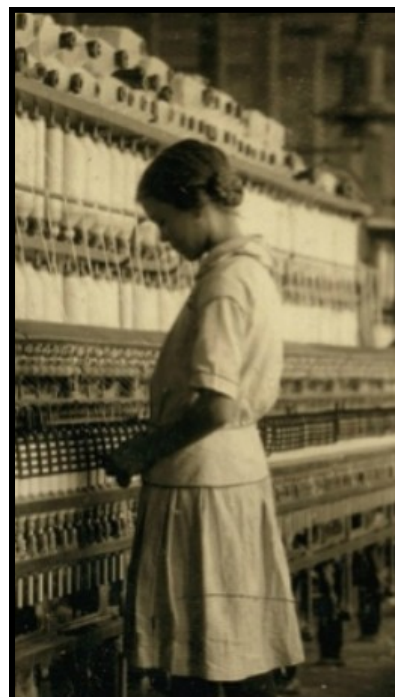
Tenslotte

In alle brieven valt een aantal zaken op. Allereerst de toon van de brieven. Ze variëren van woedend over de misstanden tot onderdanigheid tegenover de chefs. Maar in alle gevallen wordt om bemiddeling gevraagd.

Ook het feit dat de brieven bewaard zijn gebleven is opmerkelijk. Niet iedere persoon komt op zijn voordeligst uit de brieven tevoorschijn. Het onrecht kan groot zijn, evenals de kleinzieligheid van sommige chefs.

Op een enkele brief na is het handschrift heel netjes en precies. Kom daar maar eens om in de huidige tijd. Uiteraard staan er spelfouten in, maar dat is niet erg. Niet veel mensen zijn hooggeschoold.

Ik heb geen namen gebruikt in deze tekst. Namen zijn niet meer relevant en kan misschien voor nabestaanden niet plezierig zijn. Verder is veel samengevat. Ik hoop dat deze tekst een interessant licht werpt op de verhouding tussen werknemers onderling in de Spanjaardfabrieken.

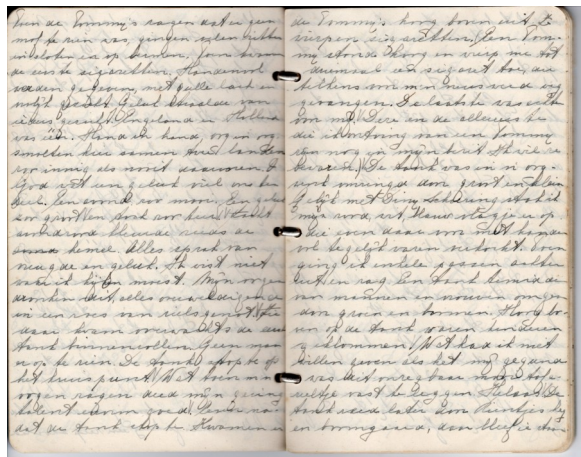

Het dagboek van Treesje Hofstee 2 (Inkwartiering van de Tommy's)

Antoinette Nitert

In de Boorn en Boerschop van april 2020, Themanummer 75 jaar bevrijding, verscheen deel 1 van het ooggetuigenverslag van de bevrijding van Borne door Treesje Hofstee (toen 24 jaar). Wonend aan de Koppelsbrink heeft zij het vertrek van de Duitse soldaten en de inkomst van de Tommy's per uur, per dag beschreven in haar dagboekje. De uitgave van deel 1 van haar dagboekje stopte op de avond van de bevrijding, 3 april '45.

Hieronder volgt het verdere relaas, beginnende op de ochtend na de bevrijding. Het verhaal begint met de inkwartiering van de Tommy's en eindigt op 8 mei wanneer in Borne de vredesklokken luiden na de capitulatie van nazi-Duitsland. Het ligt in de bedoeling in een volgende uitgave van Boorn en Boerschop een derde deel te publiceren waarin de eerste zomer in bevrijd Borne wordt beschreven.

Treesje was 18 toen de oorlog uitbrak. Ze was de op een na jongste uit en gezin van 9 kinderen van Schilder Hofstee getrouwd met Antje Brok. Zijn schildersbedrijf was gevestigd in het

hoekpand op de Koppelsbrink (toen Weerselosche straat), de woning gelegen op de "kop" van het eilandje dat gevormd wordt door een weg rechts langs Hooman Koloniale waren en een weg links waar de ingang van de schilderswerkplaats was tegenover de ingang naar de Mariakapel. Een uitvoeriger levensschets van Treesje is reeds verschenen in de eerdergenoemde publicatie van april 2020.

Het dagboek

Charly en Jim kwamen de volgende morgen¹⁾ terug. Ze werden bij ons ingekwartierd. Later kwam ook David vragen of hij toch niet a.u.b. ook hier kon slapen. Ik vroeg moeder en de jongens²⁾ waren

David was een reuze vent. Nooit was ie blijer dan dat ie moeder of ons iets mee kon brengen. Hij werkte in een fabriek. Hij was een beroeps soldaat en had reeds in vele landen gevochten. Jim was 25, getrouwd had 1 kind, mijnwerker. Charlie was een erg bescheiden type. Niet bepaald knap, hij was niet zoo vrij als de anderen. Hem mocht ik het liefst lijden. De laatste dagen vooral was zijn leven bij ons thuis een zingen. Ik was dolgelukkig dat hij zich bij ons zoo thuis voelde. Eerst kon ik hem bijna niet verstaan. Naderhand ging het beter. Ik bemoeide me het meest met hem, juist omdat ie wat blue was. Charly was in mijn oogen, innerlijk volmaakt. Oei bijna zou ik verliefd zijn

Hendrik, Bernhard, Gerard, Jo(han) en Wim Hofstee vlnr.

bereid in het stroo te slapen. David was meer dan gelukkig. Schijnbaar was hem de vorige avond zoo goed bevallen³⁾. We hadden dus drie Tommy's.

Treesje, Marie, Anna en Betsy Hofstee vlnr.

Het leven was zonnig, vrolijk. Ik genoot van het blijde, vrije leven van m'n jeugd van de Tommy's.

Op vrijdagmiddag werd een voetbalmatch gehouden tusschen Bornschen en Tommy's. Charly en David gingen met ons mee. Donderdagavond was er bal⁴. Eerst donderdagmiddag. Ik had een fijn gesprek met Charly. Ik kon goed met hem praten daar we beiden alleen waren in de kamer. Marie⁵ kwam me vertellen dat er Tommy's in de werkplaats waren. Naderhand ging ik er een kijkje nemen. Daar was het dat ik onze leuke groote Frank leerde kennen. Onze lieve baby-brother Jimmy (allekens vriendje) hielp de jongens met de motor. Frank stond er bij. Nog staat me het eerste moment duidelijk voor oogen. Heerlijk groot was ie in z'n vuile overall. Rond en fris z'n wangen, goedig en vriendelijk z'n lach. Hij liet me foto's zien van thuis. Hij was een farmer, 60 koeien, 40 paarden.

Hij en Jimmy kwamen theedrinken. Jimmy speelde een weinig piano. Ik zong voor Frank Home on the rang. Frank genoot zichtbaar. Ik was op dat moment goed bij stem. Frank bedankte me met z'n eeuwig lachje, z'n half toegeknepen vrolijke oogen. 's Avonds was er dansen. We gingen allen, ook Frank wilde van de partij zijn, hoewel hij van z'n pijnlijke voet niet dansen kon. Ik beloofde tijdens een dans met hem te zullen praten.

Daar kwam ie 's avonds netjes opgeknapt en wel, 'n echte gentlemen. In de dans zaal⁶ was het enorm druk. Ik had daar een reuze gesprek met Frank. Het begon doordat een friend van Frank binnen kwam. Hij is geen goede Friend zei Frank. Toen ik hem vroeg "waarom niet", zei Frank dat hij met ieder meisje dat ie zag op stap ging – dat was iets wat in Frank's oogen niet deugde. Ik liet mijn instemming aan hem blijken. Op dat punt waren we het roerend met elkander eens. Daarna vertelde Frank dat ie een meisje in Engel. had toen ie als soldaat naar hier vertrok. Na een poos was er een brief gekomen dat zij met een andere soldaat was uitgeweest. Zodoende was alles nu uit. Frank vond het eerst jammer, doch ik zei hem dat het beter was nu dan nadat ie getrouwd was. Ik vertelde Frank toen, dat ik het nooit zou kunnen hebben als ooit mijn jongen met een ander meisje in de vreemde zou uitgaan. Trouw moest er zijn, ondanks lange afstanden. Ik vond Frank des te meer een fijne boy daar hij sindsdien nog nooit was uitgeweest, hoewel hij 100 derd malen daarvoor de kans kreeg op de first place, he is a Tommy en dan, hij is knap, groot en fris.

Treesje en Frank

Na een poos vroeg Frank me of ik na de oorlog op zijn boerderij wilde komen. Het werk op de boerderij was volgens hem te ruw voor een meisje. Natuurlijk zou ik graag willen komen. Ik had hem reeds verteld dat ik hield van de natuur, de weide omgeving, de ruimte, de lucht, maar bovenal de "Zon" dat ik hield van de zon, omdat ik een weinig kon schilderen. Hij lachte onder mijn gesprek zacht en goedig. Hij hield schijnbaar van m'n entoesjasme van m'n vertellen. Daarna kwam de vraag. Kom bij me op de boerderij, zoolang je wenst. Je krijgt tijd in overvloed om te schilderen. Je mag gaan zwemmen, iedere dag, paardrijden zal ik je leeren, je mag genieten zooveel je kunt. Ik zal werken. Leef 1 of 2 jaar bij me thuis, ik wil probeeren je Liefde te winnen, dan wil ik je meenemen naar de kerk, geef je een ring en maak je tot mijn vrouw.

Ik dacht eerst dat het flauwekul was van hem, doch dit was niet in overeenstemming met z'n oogen en gezicht. Ik zei hem dit doch hij trachte me van de ernst zijner woorden te overtuigen. Toen vertelde ik hem dat, wat hij wilde proberen onmogelijk was. Ik immers was R.K. en hij behoorde tot Engelsche-kerk. Dat onmogelijk was voor hem spoedig overbrugd, hij beloofde ronduit naar mijn kerk over te komen. Ik vertelde hem dat ik nooit mijn geloof vaarwel zou kunnen zeggen dit behoefde dan

volgens hem ook niet. I comm to your church! Het klonk zoo vast, zoo overtuigend dat alle commentaar verder overbodig leek. Ik lachte stil peinzend voor me uit. Hoe kon in 's hemelsnaam een jongen op de eerste dag al liefde voor me opvatten. Hoe kon hij zoo resoluut spreken, zoo vast z'n toekomst omlijnen. Voor mij was het helemaal een raadsel. Ik die de jaren door zoo wispelturig ben die nooit iets vooruit kan zeggen die nooit kan

liefhebben voor altijd. Ik stond verteld. De andere dagen wilde Frank telkens met me spreken. 's Avonds na dat gesprek toen Frank ook mee ging naar ons, en toen Betsy⁷ en ik weer gingen zingen. Ik zong met hart en ziel (meer dan ik ooit daarvoor gedaan had) "Home on the range". Frank genoot zichtbaar. Het scheen me toe dat het lied de herinnering aan zijn range hem diep ontroerde, dankbaarheid las ik in z'n oogen. Het aplaus van de anderen klonk, doch zijn aplaus was slechts één hand-klap, daarin lag zijn dank, zijn waardering. Laat in de avond gingen allen naar bed.

ledere dag was opnieuw een dulle feestdag. De jongens waren dol op eieren en moeder bakte hen

menig eitje. Zaterdag's hadden we gezamenlijk diner, we dachten dat dit de laatste dag zou zijn. Moeder kookte lekker. Er was nog fijne wijn op tafel. De drie Tommy's genoten echt en zeiden dat de wijn in Engeland alleen bij de burgem. op tafel kwam. We hebben danig gelachen. Frank kwam al vroeg en kreeg daarom juist nog een glaasje wijn en dessert mee. Daarna gingen we allen wandelen. Leuke foto's werden er gemaakt. Het was een prettige wandeling in een zonnige warme voorjaarsdag. De jongens genoten echt. Alleen een rotboer verpeste er ons nog iets van. Die wilde nog geen ei geven voor de Tommy's. Affijn, alleen jammer dat zoo'n boer blijft lopen.

Zondag's mocht Frank mee eeten. Even na het eeten toen hij heerlijk lag uitgestrekt in de luie stoel kreeg hij bericht om te vertrekken. Dit was een reuze pech daar hij dacht nog 6 uur langer te kunnen blijven dan de anderen. Dit bleek achteraf ook een vergis te zijn. Die zelfde zondagmiddag nog probeerde hij lopend in Borne te komen, daar ze in Hgl halt hielden, hij mocht echter niet door de controle. Wim en Mies⁸⁾ beloofde hij om dan 's maandags naar hier te komen, hij was reuze kwaad om de vergissing.

Even voordat Frank vertrok zocht ik hem op bij z'n wagen. Ik was bedroefd om z'n heengaan. Daags daarvoor had ik Frank verteld dat ik iemand anders verkoos vóór hem. Dit vond hij erg jammer, doch gaf hiermee de hoop niet op. Ik gaf hem deze belofte, Als hij me mee zou nemen naar Engeland (hij wilde me halen als ik niet kwam) en ik had geen boy-frend,

dan zou hij proberen mijn liefde te winnen. Op mijn vraag wat hij wenste te doen indien hem dit niet lukte was z'n eenig antwoord "Then we are still frends".

Deze woorden vergezeld door een ferme hand-druk en joviale lach zei me genoeg en stelde me volkomen gerust. De laatste oogenblikken voor hij wilde vertrekken, toen ik daarbij hem stond, in de gouden warme zonnestrallen. Toen ik sterk voor me zag, Frank, groot, knap, sterk. In de volle bloei van z'n 25 jaren, voelde ik een warme genegenheid in me opwellen, een warme vriendschap. Ik wist dat ie me dolgraag een kus zou willen geven. Ik bood hem mijn hand, doch hij wilde een kus geven op m'n mond. Ik zei hem dit niet eerder toe te staan dan wanneer ik heel, heel veel van hem zou moeten houden. Daarna ging hij heen. Alweer een domper doch binnen zaten Charly en David nog niet alles waren we kwijt. Doch helaas de laatste avond brak spoedig aan. Peter (Marie's Peter) was er ook nog even. Het laatste samenzijn hebben we stil gevierd. Ik zat naast Charly. Betsy speelde. Charly zong het Ave Maria, Kieri Eleison en dergel. kerkelijke liederen. Ik keek er van op. In een gesprek met Betsy vertelde Charly dat zijn geloof niet het ware was, daar dit hun Koning had opgeworpen. Betsys vraag wat of zijn geloof wel was, kreeg ze een antwoord op. Dat hij wel geloofde doch niet nodig vond God te aanb. in een kerk. Charly zei deze gebouwen konden ze beter gebruiken voor arme mensen. Overal kon je God aanbidden. Gekke, domme Charly. Zeker God kan je overal aanb. doch is het Hem niet gegund het mooiste van menschenkinderen te ontvangen?

De andere morgen in alle vroegte stonden we op, om de jongens weg te helpen. Na zich klaar gemaakt te hebben was eerst de een daarna de andere de pet kwijt. Eindelijk vertrokken ze dan toch. Het jonge korporaaltje kwam ze halen. Enig was dat jonge gezicht met helm en ransel. 't Was net iemand van de film. Het stond hem zoo verbazend goed. Daarna namen allen afscheid. Siriou, God save you was alles wat ik zei tegen onze zoo dierbaar geworden boy's. Tegen Charly voegde ik er nog aan toe, I pray for you. Toen stapten ze naar buiten in de donkere nacht. Nog zie ik ze verdwijnen in de duisternis. Hun stappen klonken nog lang na. Een zucht en bede steeg in me op. "O, God wil hen beschermen, breng hen veilig terug in ons huis". Daarna sloot ik de deur en een prachtig warm stukje van m'n 23 jaren werd daarmee tevens afgesloten. We gingen weer naar bed.

De andere dag was net of Borne was uitgestorven, nergens geen bekende gezichten meer van Tommy's. Alles was leeg en stil. Leeg en stil ja down was mijn ziel. Die hele dag was rusteloos en verloren voor me. Ja Tonny⁹⁾ jou woorden "Jij kunt niet makkelijk afscheid nemen van vrienden wat ik wel kan" zijn voor de zooveelste maal weer waarheid geworden.

Rechts het pand van Hofstee. Onder het verkeersbord Marie en Treesje Hofstee. Links de lantaarnpaal voor Spekreijse, daarachter Leurink/de Meijer en slager Lievendag

Enige dagen later maakten we kennis met een police man. Hij moest de lamp aansteken¹⁰⁾, hij dronk een cup of tea. 's Avonds bracht hij voor het kopje tea dat hij schijnbaar erg aardig vond een stuk zeep, sigaretten en een stukje smeerkaas. Daarna kwam hij een andere avond terug. Het was Ken¹¹⁾. Harry leerde ik kennen toen hij eenige avonden later de lamp moest aansteken voor ons huis. Hij vroeg me zittende in z'n auto of Ken binnen was. Z'n grote schijnwerpers stak ie aan en scheen naar binnen. Toen maakte hij een praatje over piano spelen en zei dat hij het ook kon. De andere avond daar kwam ie aan. Meters spelen kon ie, hij speelde vanaf z'n 6^e jaar. Nu is het iedere avond feest. Ze zouden blijven in Borne tot 1/2 April.

Vrijdagavond 20 April '45. Ongelooflijk denderend. Onze Charly en David zijn er. Ik was boven toen ik beneden hoorde praten, vlug liep ik naar de trap en zag David naar boven kijken. Ik rolde de trap af en kwam juist terecht voor de voeten van Charly die moeder een hand gaf. Ik weet zelf niet of ik huilen of lachen moet. Ik ben zoo innig blij met hun terugkeer. Ze blijven tot zondag morgen eerst wilden ze zaterdag terug naar Ben¹²⁾ en zouden ze daar slapen doch ik heb Charly gezegd dat ie dan nooit behoefde terug te komen. Ik vind het alles behalve mooi van Ben om zich in onze vrienden in te dringen.

Zaterdag 21 April Ken en Harry zijn gisteren voor het

laatst er geweest erg jammer ze moesten plotseling weg. Ze zouden echter terug komen.

Zondag 22 April Vanmorgen vertrokken Charly en David op hun fietsen naar Hengelo. Ik schreef nog gauw een briefje voor Frank, our baby-boy with the baby-cheeks. Daarna bracht ik de brief bij Ben waar Charly en David juist waren. Daarna vertrok het span op één fiets. David op het zadel en Charly trappen. Wederom vaarwel. Got save you our frends. You are more than that. I will never forget what you have do for us. God zegen hen en breng hen veilig terug. 's Middags kwam warempel Ken in z'n auto ons nog even goeie dag wensen. Hij was erg vuil en moe. Ik gaf hem een sloel-kussen hij bleef niet lang +- 1/2 uur en bracht ons de groeten van Harry. Diezelfde week kwam Harry ook met dezelfde gelegenheid.

28 April Anton's verjaardag¹³⁾. In de week dat Harry en Ken hier waren maakte ik kennis met een Canadees. Ik moest klompjes voor hem schilderen daarom ging ik naar Rademaker¹⁴⁾ om hem te vragen wat ie derop wilde hebben¹⁵⁾. Het was een

erg leuk iemand. Hij lacht aldoor toch is z'n lach niet aanstellerig hij is knap betrekkelijk oud, hij heeft twee schatten van kinderen waarvan ie ons de foto's liet zien. Twee of drie avonden ben ik naar hem toe geweest, hij wilde me 's avonds nooit laten gaan. Hij zette echte koffie, pinda's kreeg ik van hem en heerlijke koek waar alle soorten vruchten en nooten inzaten. Als ik op stond om weg te gaan lokte hij me

Het depot voor munitie en brandstof bevond zich links van de watertoren aan de rondweg

steeds met iets lekkers om nog maar langer te blijven. Hij heeft daar ook niets verstaan kunnen ze hem niet. 't Is daar ook niets gezellig, zoo rommelig. 't Is een echte plaaggeest hij plaagde me steeds met me aan het lachen te maken en dan te kijken naar de kuiltjes in m'n wangen, eerst had ik dat niet in de gaten.

Deze weken nu al ruim 3 of 4 gaan onafgebroken Engelsche, Amerik. auto's benzine halen en brengen naar de rondweg¹⁶⁾. 't Is één stofwolk, het hele huis zit dik onder de stof. Tot 's nachts nog toe gaan en komen de auto's. 't is een leuke bedrijvigheid en ik hoop dat dit nog lang zoo doorgaat, ondanks de slapeloze nachten.

23 April '45 7.40 uur

Zonneavond

Zon is er in m'n hart in m'n ziel. Zon rust thans in m'n wezen. Wie bracht die zon? ditmaal was het Jan Koolwijk¹⁷⁾.

26 April Deze dag was merkwaardig. We gingen (9 meisjes) onkruid wieden in Bornerbroek. We werden met een Tommy-wagen gebracht. Er was meer roet dan kool. Vooral na de middag waren de meisjes erg vervelend (lacherig). Die eene jongen had het dan ook zwaar te verduren. Ik had soms echt medelijden. Affijn je kunt niet ieder helpen.

Deze dag was zonnig en warm. Het was weer één van mijn dagen. Doch niet voor 100%. Ik had een gesprek met Wim (Westerik). Het speet me dat zijn ziel niet enkel zonnig was. Hij zag jou niet Zon, terwijl je stond hoog aan den hemel en hem zette in je gouden licht, voor me, naast me, ja, ik kan je bijna mooi vinden, of liever mooi zien. Toch zou ik je ziel graag beter willen leren kennen. Wim worstel je nu al met stuk geslagen idialen? Is er nu al afbreuk? Kom jong. Jij die je leven nog voor je hebt, je leven, je onstuimige jeugd, je vuur om anderen ook te begeisteren, wat zou ik je dolgraag even hebben meegenomen op een wandeling / doch helaas altijd maar weer voor het oog der mensen mag dit of dat niet, ze zoeken altijd meer / of je geleid hebben langs zieken, kreupelen of blinden.

Een klein uurtje en ook jij was gelijk ik starend in het zonneglanzen, begeisterend opgevlogen in een machtig "magnificat". Opgevlogen gelijk de vogel die alles, alles achterlaat de beslommeringen der wereld het eeuwige gekrakeel der mensheid en rust vind in de onmetelijke zee der vrijheid, rust, juist daar waar geen begin, noch einde is, waar zon en wolken spelend elkander afwisselen. Daar in die onmetelijke ruimte is rust. Doch ook is de rust voor ons menschen te vinden bij hen die lijden, wiens leven ligt vast geklonken aan hun bed. Als ik deze menschen zie en schouw in het misterie van hun offer-liefde dan daalt als gouden diamanten, als koele frissche dauw-droppels de rust in m'n ziel. Malle Wim, zie toch het wonder van God's schepping zie toch het mooi's en waardeer, waardeer en geniet. Drink toch met volle teugen, vul je ziel met al dit schoons wat God ook voor jou schiep, zie toch en gebruik toch je oogen die God je daartoe gaf. "Magnificat anima mea Domine". Mijn God ik dank u voor het licht mijner oogen.

28 April Vandaag ben je jarig 21. In dat grote hongriger A'dam ben je thans. Anton¹⁸⁾ je broertjes

en ik hebben vandaag je geboortedag herdacht. We hebben God gesmeekt om Zijn zegen te zenden voor jou, je ouders en zus. Over geheel A'dam over vriend en vijand. Ja Anton vriendje wij hebben goed gebeden en God zal zeker kracht naar kruis voor je zenden. Anton wees sterk nog een korte poos en ook voor jou en de jouwen zal het weer worden een hemel op aarde zooals wij dat thans hebben. Te leven in een vrij-land, temidden van Tommy's. Anton het is zoo heerlijk.

Vanmiddag mocht ik met Hendrik¹⁹⁾ mee op de motor. Eerst benzine halen van Enschede toen over Oldenzaal Denekamp naar Lattrop. Prachtig was de natuur, ook Hendr. viel het op. In Lattrop aangekomen stond er een lange colonne tanks op auto's. Ze stonden te wachten op een tank die in de sloot getuimeld was. Alle boeren, mannen, vrouwen, en kinderen liepen er om heen om te handelen. Alles kochten ze op. Ik liep natuurlijk ook tusschen de Tommy's door. Dan eens hier dan daar pratende. Tenslotte landde ik aan bij een auto waar ik in gesprek raakte met enkele Tommy's.

Na 5 mnt gestaan te hebben kwam een Tommy langs me heen en bleef ook staan. Z'n gezicht was erg vuil doch open, twee heldere blauwe oogen (van zeldzaam mooie kleur) keken vriendelijk en eerlijk je aan. Het viel onmiddelijk op. Ik geloof dat ik wel een uur met hem gepraat heb. Ik kon hem uitstekend verstaan. Het best van alle Tommy's die ik tot nog toe ontmoet heb. Hij was blij dat er iemand was die een beetje Engels sprak. Hij sprak eenvoudig en langzaam bijna ieder woord kon ik begrijpen. Hij was boer (z'n vader) hij vertelde me dat ie hield van de natuur, niet van een stad. Hij vroeg me of ik in Engeland was geweest, hij vond dat ik zoo goed Engels sprak. Ik zei hem "Jammer genoeg niet, doch als de oorlog is afgelopen ga ik naar Frank. Hij vroeg me of ik dan eenige facantie dagen op z'n vaders boerderij kwam doorbrengen. Ik zei dat wanneer ik in Engel. kwam ik ook bij hem zou komen. Toen beloofde hij dat wanneer ik ons adres aan hem gaf hij bij ons wilde komen om zijn adres te brengen. Hij zou dan komen op een motor als hij in een der omliggende plaatsen was. Toen ik weg ging gaf hij mij hartelijk de hand met de belofte. Siriou. Vlug stopte hij me nog eenige sigaretten toe en daarna ging ik heen weer een Tommy vriend rijker. Weer een meer om voor te bidden. God zegen je. "Boy with te bleu eyes". Ik ken z'n naam niet.

Het regende tegen de avond erg toen we weer naar huis gingen, doch daar wachtte ons weer een verrassing. Warempel Harry en Ken waren terug gekomen uit de Mof. We dachten eerst dat ze enkele dagen verlof hadden doch neen ze bleven misschien langer.

1 mei '45 Maria-maand, vanmiddag heb ik het Maria-beeldje op m'n kamer versierd. Ik had bijna vergeten

dat het 1 mei was.

4 mei Oei, foei wat heb ik het zwaar te verduren, vooral als de dikke Canadees er bij is. Alle mogelijke ondeugende namen zoeken ze op. Jammer dat ik niet alles zeggen kan. 't Was gisteren wel het top-punt van plagerijen. Fuk of duf felment (mischeaf) deze woorden gebruiken ze de ganze avond. Ik liep tegen de deur van Loeki's²⁰⁾ kamer, ik kreeg een hele bult op m'n hoofd net boven m'n linker oog met een kleine bloeduitstorting. De Tommy's maar lachen. De dikke zei, "A zoo duiveltje dat is natuurlijk voor al je plagen". Net of hij me niet veel meer plaagt dan ik hem. 't Is ook zoo'n leuke tinus, net een film held. Als je naar z'n oogen kijkt die o zoo vaak knipoogjes geven moet je al lachen. z'n Hele gezicht is één lach. Ik vind hem denderend en geniet iedere avond als ie weer komt. Harry en Ken komen trouw iedere avond.

Zaterdag 6 mei '45²¹⁾ Een jubelende kreet steeg door het volk, galmde over huizen en dorpen, vond weerklank in de grote steden, deed de menschen opnieuw uitzinnig zijn van vreugde. "Nederland is vrij". Vrij, VRIJ". Hoe koel en nuchter die drie letters. Hoe overweldigend weer de vreugde. Elk gezicht, elke lach, elk woord was opnieuw getuige van overweldigende blijdschap. Mijn God, hoe kan het waar zijn. Geen nood, geen ellende, geen onderdrukking meer. Vrij, Het bericht kwam zoo plotseling, het greep je aan, het maakte je koud van ontroering.

Vanmorgen toen vader uit de kerk kwam, stonden honderden arbeiders te luisteren naar de radio (Muller in de grootestraat)²²⁾ plots weergalmt het Wilhelmus. Hoe koud de wind ook was. Hoeden en petten vlogen af. Vanavond ben ik ook wezen luisteren. Enorme menschen menigte vulde de straten. Aller gezichten lag vreugde op te lezen in menig oog een traan.

Onze gedachten gingen uit naar de duizenden die vielen aan de fronten naar de duizenden van den Grebbe naar duizenden die stierven, doorgemarteld, mishandeld, verhongerend en verbrand, duizenden die de rivieren en zeeën kleurden met hun bloed naar duizenden die achterbleven alleen, moedeloos omdat hun de kracht voor hun leven ontnomen was, hen die moesten missen mannen, zonen, vaders of broeders, voor hen wien de oorlog al te lang geduurd

had. De gedachten aan hen persen ons de tranen in de oogen, doet uit ons hart opstijgen een bede, dringend, smekend, "O God Schenk kracht naar Kruis aan de achtergeblevenen van hen dien Gij thans herbergd in Uw Hemelzalen. Schenk hen nieuwe moed en kracht voor het Leven dat Gij hen gaf. Laat ons dierbaar Vaderland opnieuw herrijzen met een betere geest, met een betere God-dienst. U Heer loven wij.

20 mei '45 Jammer dat ik in zoo lang niet heb geschreven²³⁾.

8 Mei '45 was de VE-dag²⁴⁾. Over geheel Europa werd de dag gevierd der "Vrede". Hier in Borne was

Voor Radio Muller luistert een menigte via een luidspreker naar radioberichten over de bevrijding

Foto: archief Gemeente Borne

geen feest, wat ik in 't geheel niet erg vond. "Vrede" is daar waar Liefde is, Vrede is daar waar 'n lach 'n vriendelijk woord een hart gelukkig maakt. Ik gun anderen hun vreugde kreten, hun bedwelmende likeurtjes, hun opvoerende walsen, hun zang, hun pret, hun jool. Geef mij de vrede, de rust van het alleen zijn, en feest is in m'n hart. O ja ook ik kan genieten, in spel en dans, ik kan me gelukkig voelen en in gekke dolle buien de menschen doen genieten, doch tusschen dat al door móét ik althoos even het rumoer ontvluchten om even de vrede te genieten van het alleen zijn.

8 Mei '45 Middernacht een warm zoele nacht het raam stond open plots is het of ik in 'n halve slaap muziek hoor, klanken, klokken. Het geluid klinkt harder er komen meer klanken. Ik ben ontwaakt. De vredesklokken luiden ook anderen sluiten zich aan. Ik ga op m'n rug liggen, ik luister, stil, ontroerd en dankbaar vouw ik m'n handen op m'n borst en laat

ze rusten. Ik gedachten dank ik God, aanbid Hem en luister, Wat een rijkdom één God te bezitten en vredes-klokken te hooren. Te mooi, te veel.

Verantwoording transcriptie

Het dagboekje is zo exact mogelijk overgezet. Daarbij is er niets veranderd aan de interpunctie en de oude spelling. Ook spelfouten zijn niet verbeterd omdat ze nergens het begrip in de weg staan. Wel zijn er bij de overzetting regels wit ingevoegd. In het dagboekje is de tekst volledig aan elkaar geschreven. Dit handhaven zou de lezing niet ten goede komen.

Noten

¹⁾Dit is dinsdag 4 april, de dag na de bevrijding.

²⁾Broers van Treesje: Hendrik, Jo(han), Bernard, Gerard en Wim Hofstee.

³⁾De familie Hofstee had met de Tommy's onder genot van een borrel en een glas oranjewijn de avond van de bevrijding zingend doorgebracht. Zie daarvoor deel 1 van het Dagboek van Treesje Hofstee zoals genoemd in de inleiding.

⁴⁾In de Bornsche Courant 1 van 7 april 1945 (De speciale eerste uitgave van de bevrijding) worden beide evenementen vermeld: "... vond later in een aantal cafés bals plaats, waarvan een gretig gebruik werd gemaakt. ... Vrijdagmiddag vonden zoowel op het B.V.V. Borne terrein als op het Neo terrein voetbalwedstrijden plaats met vertegenwoordigende elftallen van het Dorset-regiment." Het laat zich raden dat Treesje met haar RK-familieleden en de twee Tommy's naar de wedstrijd van Neo zijn geweest.

⁵⁾De zusters van Treesje: Marie, Anna en Betsy Hofstee.

⁶⁾Helaas niet duidelijk welke zaal dit is. Die avond waren er bals in vele gelegenheden in Borne. (Zie ook noot 4.)

⁷⁾Jongste zus (zie noot 5).

⁸⁾Jongste broer (zie noot 2) en een onbekende.

⁹⁾Tonny Bake, een jongeman uit Hengelo, met wie ze een tijdlang bevriend is geweest. Net als Treesje schilderde hij graag. Ze zijn dikwijls met elkaar de natuur in getrokken om te schilderen.

¹⁰⁾De Lantaarnpaal links van het ouderlijk ouderlijk huis was elektrisch. Het is goed mogelijk dat er op de kopse kant voor het huis van Hofstee tijdelijk een extra lamp was geplaatst door het leger. Op die plaats, een t-splising, was het een voordurend komen en gaan van legervoertuigen van en naar het depot op de Rondweg., ook in de nachtelijke uren.

¹¹⁾Met deze soldaat heeft mijn moeder na de oorlog nog

een tijdje gecorrespondeerd. Daarover meer in deel 3 van Treesjes Dagboek (zie inleiding).

¹²⁾Ben Geerdink, verloofde van Betsy, jongste zus.

¹³⁾Antoon Emmerik is de oudste zoon van een Amsterdamse familie die in 1943 naar Borne komt. Hij wordt verliefd op Treesje en er ontwikkelt zich een korte romance. Na Dolle Dinsdag gaat hij terug naar Amsterdam. In de winter van '44 haalt Treesje drie van zijn jongere broertjes op om in Borne te ontsnappen aan de honger. Joop (15), Loek (13) en Peter (11) krijgen aanvankelijk onderdak bij de familie Hofstee. Wat later gaat Peter naar de familie Ten Voorde en Joop wordt opgenomen bij De Meyer.

¹⁴⁾Vermoedelijk Erve Bartelink, aan de Weerselose straat 301.

¹⁵⁾Treesje beschilderde kleine klompjes met bloempatronen en brandde daarin de naam Borne. De klompjes vonden gretig aftrek bij de Tommy's als souvenir.

¹⁶⁾Dicht bij de watertoren aan de Rondweg was net na de bevrijding een opslag in de open lucht van munitie en benzine van de bevrijders.

¹⁷⁾Hier volgt een passage over Jan Koolwijk een plotselinge verliefdheid van Treesje. Dit brengt Treesje tot lange overpeinzingen over de liefde. Deze passage is weggelaten in het licht van publicatie in Boorn en Boerschop met de focus op belevenissen van Borne in de eerste weken na de bevrijding.

¹⁸⁾Anton Emmerik (zie ook noot 13) was teruggegaan naar Amsterdam, na Dolle dinsdag. Amsterdam was toen nog niet bevrijd.

¹⁹⁾Hendrik, oudste broer (zie noot 2).

²⁰⁾Loeki, het jongste kind uit Amsterdam (zie noot 13).

²¹⁾Voor de toenmalige zaak van Muller, "Radio Muller" aan de Grotestraat, was een grote menigte verzameld om het laatste nieuws over de bevrijding te horen via de radio. De zaak van Muller was een van de zeer weinige in Borne die over een beetje elektriciteit kon beschikken. Via een luidspreker konden de mensen op straat meeluisteren naar de belangrijke berichten die uitgezonden werden.

²²⁾De vier Tommy's van de inkwartiering, de eerste dagen na de bevrijding, Charly, Jimmy, David en Frank.

²³⁾Hier verspringt het dagboekje in tijd. Om onnodige herhaling te vermijden is hier een passage weggelaten.

²⁴⁾Dit is een fout, moet zijn zondag 6 mei.

de **wonen**
boer

 since 1961
in het hart
van twente

meubelen
vloeren
raambekleding

www.deboerwonen.nl

PLUS

Huls van den Nieuwboer

MARS
Architectuur

Mars Architectuur
Korte Wensinksweg 1
7622 LB Borne

Tel. 074 266 17 92
Fax 074 266 53 07

E-mail : info@marsarchitectuur.nl
Web-site: www.marsarchitectuur.nl

A r c h i t e c t u u r t o t i n d e t a i l

Hondeborg

Annie Woesthuis en Annette Evertzen

De auteurs van dit artikel hebben het plan opgevat om een serie te maken over bijzondere panden en hun bewoners in de gemeente Borne. Dit is hun eerste bijdrage. Die begint bij markante gebouwen, zichtbaar vanaf de Bornerbroeksestraat: De Hondeborg.

Erve Hondeborg gezien vanaf de Bornerbroeksestraat

Geschiedenis

De Hondeborg ('n Hoennborg) ligt aan de Esweg 1 te Zenderen, een zijweg van de Bornerbroeksestraat. Een borg was een versterkt huis, vaak gelegen op een verhoging in het landschap, een terp. Het bestond uit een houten huis met een voorburcht die mogelijk al van steen was. Ook was er een verdedigingstoren, een 'spieker'. Deze diende als opslagplaats voor graan maar tevens als vluchtplaats voor omwonenden in perioden van gevaar. Om de borg lag een gracht met ophaalbrug waardoor het huis moeilijker in te nemen was voor vijanden. Rondom de borg stond een houten omheining.

De Hondeborg kent een lange geschiedenis. De eerste keer dat de naam voorkomt is in 1333. De toenmalige eigenaren, de gebroeders van Zebelingen, droegen in dat jaar het huis over aan de bisschop van Utrecht. Ze kregen het als dienstleen terug. De Hondeborg werd dus een leengoed. In de praktijk betekende dit dat de gebroeders van Zebelingen op steun van de bisschop konden rekenen wanneer dat nodig was. Tegelijkertijd verplichtten de broers zich tot huisvesting van soldaten van de bisschop tijdens een oorlog. Het leengoed ging later over naar de heren van Almelo en in 1610 werd het door overerving een leengoed van Twickel. Er was op dat moment al niet veel over van de oorspronkelijke gebouwen. De Hondeborg was een keuterboerderij geworden. In 1840 brandde de oude boerderij af en een jaar later vond herbouw plaats. Tot omstreeks 2012 werd er op deze boerderij geboerd, het laatst door de familie

Oosterveld. De terp en de grachten zijn archeologisch rijksmonument. De grond is nog steeds eigendom van Landgoed Twickel en is in erfpacht uitgegeven aan de bewoners. Dat zijn sinds 2013 Han en Hazel Huls. Zij hebben de borg toen gekocht en zijn sindsdien bezig geweest om de Hondeborg op te knappen en tot een gerieflijke woonplek te maken voor hun gezin. Daarbij hadden ze oog voor de unieke historie van de plek. Alle reden om met hen te gaan praten.

De bewoners

Han en Hazel Huls zijn dus de bewoners van de Hondeborg, samen met hun zonen van 21 en 23 jaar. De boerderij dient als woonhuis voor het gezin en de vroegere deel is als kantoorruimte ingericht voor het bedrijf van Han en tevens voor Erve Hondeborg.

Hazel organiseert en faciliteert samen

met Marian van Iersel bijeenkomsten in de grote Twickelschuur tegenover de boerderij. De locatie dient als vergaderruimte, maar ook als trouw- en rouwlocatie. Onder meer overheden, zorginstellingen en veel diverse bedrijven maken gebruik van de ruimte. Lokale cateraars worden ingehuurd voor een hapje en een drankje. Reclame heeft hun bedrijf niet nodig: het zingt zich rond. Met de grote schuur verbonden bevindt zich de pleisterplaats voor langskomende wandelaars en fietsers.

Toen Han en Hazel het huis kochten waren ze op zoek naar een plek in de nabijheid van Borne. Ze hebben lange tijd gezocht en meerdere huizen bekeken voor ze deze plek vonden. In de geschiedenis van het huis verdiepten ze zich later. Het mooiste aan het huis vinden ze het weidse uitzicht. Je kunt overal wegblijken en in elk jaargetijde is het mooi.

Vooral in de weekenden wordt de Hondeborg zowel vanaf de Esweg als de Bornerboeksestraat regelmatig door voorbijgangers gefotografeerd.

De verbouwing

Het huis werd in 2013 door de familie Huls gekocht en vanaf die tijd is er verbouwd. Het plan dat ze in dat jaar maakten, volgen ze nog steeds. Veel is zelf gedaan. Elke avond, zaterdag en zondag werd er hard aan het huis gewerkt. De jongens hadden er ook aardigheid in dus ze deden het met het hele gezin. In het weekend kwamen vaak ook anderen helpen en werd er voor eten en drinken gezorgd: 'Heel bijzonder. Dat zijn hele mooie zaterdagen', zegt Hazel.

Het huis was erg hokkerig en had een laag plafond. Het is in zijn geheel gestript tot er een grote lege hal ontstond en vandaaruit is alles weer opgebouwd, zoveel mogelijk met gebruik van de oorspronkelijke materialen. Op veel plekken is nu de nok weer

Oude en nieuwe balken

zichtbaar en ook verschillende standers zijn teruggebracht naar hun oorspronkelijke plek. De zijmuren zijn opnieuw opgetrokken en de gevels en het dak zijn geïsoleerd. Onder het huis en de schuren lagen gierkelders, die zijn nu met zand opgevuld.

'Er zaten weinig originele onderdelen meer in', zegt Han. Aan de ene kant is dat jammer, aan de andere kant geeft het ook de

mogelijkheid om helemaal opnieuw te beginnen zonder aan veel regels gebonden te zijn. Als de boerderij een monument was geweest, waren ze er wellicht niet aan begonnen, dan heb je zoveel restricties en beperkingen.

De gracht en de terp zijn het enig archeologisch rijksmonument in de Gemeente Borne. Toen de familie Huls de grachten in oude luister wilde herstellen, kwam daarom de archeologische dienst er aan te pas. Meerdere archeologen waren aanwezig bij het uitdiepen van de door vorige bewoners dichtgegooide gracht. Eerst

werden proefsleuven gemaakt, daarna werd er anderhalve meter uitgegraven. Helaas werd er niets waardevols gevonden. Een oud theelepeltje was de meest opmerkelijke vondst. De gracht was in vroegere tijden vooral gebruikt om afval in te gooien. Behalve het opnieuw opbouwen van de binnenruimtes van het huis werden ook de schuren opgeknapt, het asbest is gesaneerd en alle oude dakpannen zijn stuk voor stuk schoongespoten en opnieuw gebruikt. Han kent inmiddels elke leiding in de gebouwen.

Het gezin heeft tijdens de verbouwing een jaar in de Twickelschuur gewoond, waar eerder het vee nog huisde. Dat was een beetje kamperen, maar heel gezellig.

'We zijn het blanco aangevlogen', zegt Han. Ze zouden wel zien hoe het zou lopen, maar ze wisten eigenlijk niet goed waar ze aan begonnen. Het is nu bijna af: 'Je hebt het slopen en bouwen nu echt wel gezien'.

Terugkijkend op bijna tien jaar noeste arbeid concluderen Han en Hazel Huls dat ze geen dingen anders gedaan zouden hebben wanneer ze het nu weer opnieuw zouden moeten doen. Ze zijn dik tevreden en hopen nog lang op de Hondeborg te kunnen blijven wonen.

Keuken Hondeborg

Twickelschuur

Luchtfoto van de Hondeborg

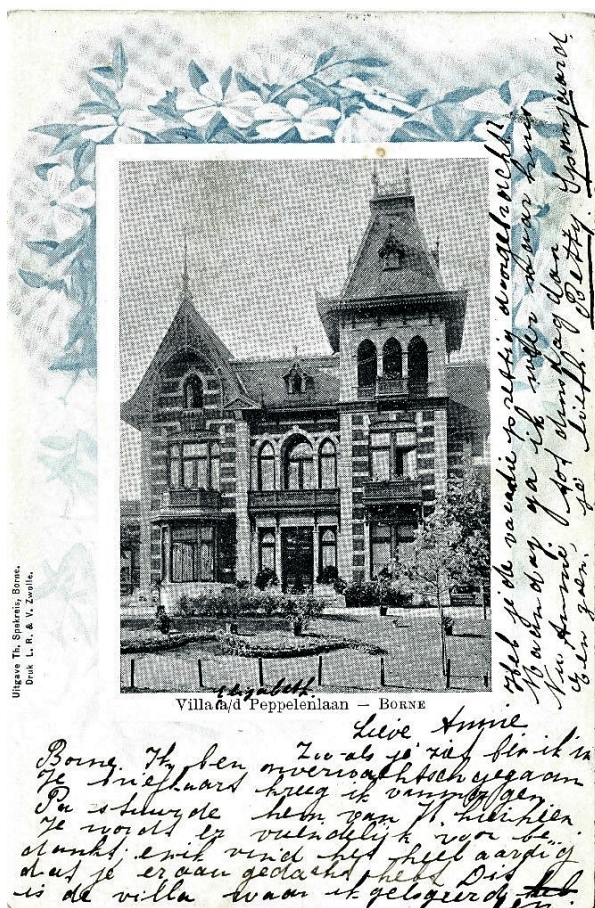
foto:
made by Merlin

Alle overige foto's zijn van de auteurs van dit artikel

Een groet uit Borne - Een ansichtkaart verstuurd door Betty Spanjaard -

Annette Evertzen

In deze serie wordt steeds een oude ansicht besproken die is verstuurd door een destijds bekend persoon uit Borne. Mocht u ook een kaart hebben die in aanmerking komt, wilt u dan contact

Haar vader Isidoor is de oudste zoon van Levie Spanjaard. Toch volgt Isidoor zijn vader niet op in het Bornse bedrijf: hij wordt in Utrecht fabrikant van rijwielen en brandblusapparaten. De zaak draagt eerst de naam Spanjaard & Co. en later 'España': Spaans voor Spanje, waarschijnlijk een toespel op zijn achternaam. Het bedrijf produceert de eerste brandblussers van Nederland, onder de naam 'Hollandia'.

Isidoors vrouw Sara is zijn nicht. Haar vader, Abraham, was de jongste zoon van Jacob en juwelier in Amsterdam.

Het echtpaar Isidoor en Sara vestigt zich in Utrecht, waar ze drie dochters krijgen: Betty en haar zussen Roza en Celine. Roza zal gaan studeren en later het

De kaart

De kaart toont de villa aan de Peppelenlaan, nu Grotestraat. In deze straat stonden destijds veel populieren, vandaar de naam. Albert Karel Spanjaard laat de villa in 1895 bouwen voor f28.250,-. Hij is de zoon van Levie Spanjaard en Betje van der Wijk, die aan de overkant van de straat wonen. Alberts grootvader is Salomon Spanjaard, de stichter van de gelijknamige textiel fabriek. Salomons zonen Levie en Jacob vormden de tweede generatie directeurs van de firma.

Albert vernoemt zijn woning naar zijn moeder: villa Elisabeth. De villa zal later dienstdoen als woonhuis van Dokter Stomps en daarna als gemeentehuis. Tegenwoordig herbergt het een chique restaurant: het *Dorset Mansion*.

De afzender

De kaart wordt in 1901 verstuurd door Betty Spanjaard. Ze is in 1884 in Utrecht geboren als oudste dochter van Isidoor en Sara Spanjaard.

Brandblussers van Hollandia—1930 en 1956

eerder. In het dubbele woonhuis aan de overkant waar haar grootouders woonden, woont dan nog haar oom Alexander – ook directeur bij de firma Spanjaard - met zijn vrouw Carolina en hun aangenomen dochter Netty. Betty en Netty zijn allebei 16 jaar, Netty is dan al een bekend schrijfster.

En verder...

De kaart is gestuurd naar mejuffrouw A. Hotschuc, postkantoor Baarn. Deze Annie is waarschijnlijk geen familie, de naam komt niet in de stamboom van de Spanjaards voor. Er is in die tijd wel een heer Holtzschue directeur van het postkantoor in Baarn, waarschijnlijk Annie's vader. Annie is vermoedelijk

bedrijf van haar vader overnemen.

Betty zal in 1912 trouwen met de ingenieur Henri Joseph Son en drie kinderen krijgen: Joseph (1912), Elsa (1916) en Walter (1919). Henri sterft in 1940, maar zijn gezin overleeft de oorlog (de familie is Joods). Zoon Walter probeert in april 1942 te vluchten, maar komt niet verder dan Frankrijk, waar hij zich aansluit bij het gewapende verzet. Betty sterft in 1977.

Maar Betty is nog niet getrouwd als ze in 1901 haar kaart verstuurd. Ze logeert in Borne, bij haar oom Albert Karel, die wél in zijn vaders voetsporen trad. Haar grootmoeder Betje, waarnaar ze vernoemd is, is dan nét overleden; haar grootvader Levie stierf al

een vriendin van Betty.

Met dank aan Herman Baartman voor de scans van zijn ansichtkaart.

Bronnen:

Citroen, K.A.

De familie Spanjaard. Een overzicht van de afstammelingen van Salomon Jacob Spanjaard (1783-1861) en Sara David van Gelder (1793-1882). Borne, Vereniging Berith Shalom, 1981.

Delpher.nl Gezocht op Holtzschuc, Holtzschue en Holtzschue.

Reactie op het artikel “Een zoektocht naar een in Borne gevonden flesje”

De reactie

Op het in Boorn & Boerschop van december 2021 gepubliceerde artikel reageerde lezeres Liduin Duivenvoorden met het volgende: **denkelijk is het een flesje waar vitamine AD ingezeten heeft, wat in de jaren vijftig per x druppeltjes op een theelepeltje aan baby's gegeven werd in de winter.**

Op het flesje hoort een schroefdop, waaronder een tuit met een gaatje erin. Bij ons stond dat flesje op de schoorsteenmantel om de druppels gemakkelijker te laten vloeien. Vaak genoeg heb ik ze geteld, vijf druppeltjes meen ik. Of de dop van bakeliet zou kunnen zijn, zou ik niet weten. Ook niet of het een retourflesje was. Bij de drogist te koop denkkelijk. Ik weet niet of er statiegeld op het flesje zat. Ik denk niet dat het door de drogist opnieuw gevuld werd. Vitamine AD was een ietwat stroperige vloeistof, die door verwarming iets meer vloeibaar werd. Het is nu ook duidelijk, waarom op het flesje een schroefdop rand zit.

Vitamine AD werd in de jaren vijftig bij veel gezinnen aan hun kinderen toegediend met dagelijks een lepel

levertraan. De smaak was vreselijk, waardoor er vaak een schepje suiker aan werd toegevoegd.

Wikipedia schrijft over levertraan

Levertraan is een dierlijke olie, gewonnen uit de lever van kabeljauw, schelvis en andere vissen uit de familie van kabeljauwen (Gadidae). Soms wordt ook de lever van heilbot gebruikt. Het is een wijdverbreid misverstand dat levertraan van walvissen afkomstig is (van walvissen komt walvistraan, een brandstof).

Zuivere levertraan is een kleurloze of lichtgele olie, met een enigszins visachtige maar niet ranzige smaak en geur. Vanwege de typische smaak wordt levertraan meestal in capsulevorm ingenomen. Ook worden soms smaakstoffen van munt of citrusvruchten toegevoegd.

Omdat levertraan rijk is aan vitamine D, werd ze vaak gegeven aan kinderen ter preventie van rachitis, een beenderziekte die het gevolg is van een tekort aan vitamine D. Tijdens de oorlogsjaren '40-'44 kregen de leerlingen van de lagere school, tijdens de speeltijd van 10 uur, een lepel levertraan te slikken. Vanaf het midden van de twintigste eeuw

PROFILE *Weijenborg*
DE FIETSSPECIALIST

*Deldensestraat 56
7621 EK Borne
Telefoon 074-2671910*

Hassink.

VERPAKKINGSDRUKWERK

PASSIE
VOOR
ZICHTBAARHEID

Jachtlust

HOTEL & RESTAURANT

Weerselosestraat 306 | 7626 LJ Hertme | T 074 266 16 65

Beattempel in de Keizerskroon: The Cripple Creek Club

Hans Nijhof

Vergeleken met het enorme aanbod van festivals, party's en dancefestijnen in de huidige tijd, was het uitgaansleven in de jaren 50 van de vorige eeuw op z'n zachtst gezegd nogal tam. Dat wil niet zeggen dat met name de jongeren zich niet vermaakten. Wel degelijk, want in die tijd keek men uit naar de wekelijkse dansavonden waar de quickstep, foxtrot, wals en Engelse wals favoriet waren. Een paar biertjes voor de jongens en een biersoes, een wijntje of een glaasje prik voor de meisjes maakten het feest compleet. De eerste verschuiving die door menig ouder als een schok ervaren werd, vond plaats met de opkomst van de Rock-'n-Roll. De dansbands waagden zich aan de nieuwe muziekstijl met nummers van onder anderen Bill Haley, Elvis Presley en Little Richard. En niet onbelangrijk: de elektrische gitaar werd een onmisbaar instrument. Al twistend, swingend en rockend ging men over de drempel van de jaren 50 naar een volgend decennium waarin een nieuwe golf zich aandeede: de Beat. Ook Borne werd hierdoor getroffen.

De Ster en de Keizerskroon

Als we iets meer te weten willen komen over de toenmalige Bornse hotels De Ster en De Keizerskroon, dan zijn we bij Jan Immerman aan het juiste adres. Als dorpsgids kan hij enthousiast vertellen over de geschiedenis van beide horecagelegenheden, maar hij brandt pas echt los als de jaren 60 van de vorige eeuw ter sprake komen. Terug naar de jonge jaren als hij samen met een groep vrienden het bestuur gaat vormen van een onvervalste beatclub die in beide etablissementen voor korte en langere tijd haar onderkomen zal vinden. Als in een gesprek met Jan ter sprake komt, dat er ooit een plakboek is aangelegd door Rinus Buijvoets, die inmiddels al 50 jaar niet meer in Borne woont, is een telefoontje naar Koog a/d Zaan snel gepleegd. Het plakboek wordt door zus Ans netjes in Borne bezorgd. Samen met een zevental gestencilde boekjes blijft het album een bron van herinneringen die de basis vormen voor onderstaande tekst. Rinus besluit vanuit de Zaanstad naar Borne te komen en we treffen elkaar bij Jan thuis. Koffie en gebak zijn nog onaangeroerd als de anekdotes al over de tafel vliegen. Onderwerp van gesprek: The Cripple Creek Club.

De aanleiding: The Beat

Met de grote doorbraak van The Beatles en de daaropvolgende 'British Invasion', een vloedgolf van Britse bands die Amerika veroveren en de hitlijsten domineren, worden ook de Nederlandse jongeren aangestoken door de nieuwe muziekstijl die beatmuziek wordt genoemd. De naar dit fenomeen genoemde 'beatclubs' schieten in het midden van de jaren 60 als paddenstoelen uit de grond. Borne blijft hierin niet achter. Sterker nog, als het idee geboren wordt om de beat naar Borne te halen, hebben de jeugdige initiatiefnemers nog niet het flauwste vermoeden dat ze aan de wieg staan van een jongerenclub die in de relatief korte tijd van haar bestaan uit zal groeien tot een van de bekendste in de regio. En dat alles voortkomend uit wat gerust een nobel doel genoemd mag worden.

Het ontstaan

In Borne is advocaat procureur Mr. Demmer voorzitter van de Katholieke Jeugdraad. Onder zijn voorzit-

Het plakboek van Rinus

terschap wordt het plan opgevat om te zorgen voor een deugdelijk onderkomen voor de Bornse jeugd. Daarvoor is de boerderij op 't Wheele een optie, maar het pand verkeert in behoorlijk slechte staat en met name het dak is aan vervanging toe. Kosten: Fl. 20.000, een fors bedrag.

Op een zondagochtend na de H.Mis in de Stephanuskerk, staat een groepje jonge scholieren bij elkaar op het kerkplein. Het zijn Willie Morsink, Harrie Muller, Wim Muller, Toon van Hal, Rinus Buyvoets, André Liedenbaum en Jan Immerman. De plannen van de jeugdraad komen ter sprake en de groep neemt het besluit dit initiatief te ondersteunen. Het doel is om op een aantrekkelijke manier geld in te zamelen voor het beoogde jeugdhonk. Omdat ook de Bornse jeugd zich aangetrokken voelt door de nieuwe muziekstroming, wordt besloten om regelma-

tig een discobal te organiseren. Met de Rootie Tootie in Hengelo als voorbeeld is men het al snel eens over de vorm waarin dit gegoten gaat worden: een beatclub. Als later ook nog Jos Hek en Tonnie Withag zich bij de groep enthousiastelingen hebben gevoegd, krijgt het idee definitief gestalte. Willie Morsink, dan 17 jaar, wordt voorzitter en is de bedenker van een passende naam. Hij luistert graag naar Country- and Westernmuziek en een van zijn lievelingsplaten is Cripple Creek van The Banjo Kings, een nummer uit het genre van de Blue Grass muziek. De nieuwe Bornse beatclub gaat The Cripple Creek Club heten. Er moet nog een geschikte locatie gevonden worden en na overleg met zaalhouder Bertus Baartman valt de keus op hotel De Ster aan de Marktstraat.

Jan Buijvoets, de vader van Rinus, is directeur van de volkshogeschool en streekcentrum 'Het Witte Huis' en daar hebben ze een -wie kent 'm nog?-stencilmachine. Samen met z'n vader gaat Rinus aan de slag om op vier verschillende kleuren papier folders af te drukken. Op koninginnedag, 30 april 1965, rijdt 's middags in de optocht een versierde platte 'praalwagen' mee met daarop de enthousiaste Cripple-Creekers die folders uitdelend promotie maken voor het eerste discobal in de Ster. Het eerste van een reeks die om de twee weken plaats gaat vinden op de zaterdagavond.

Belangstellenden worden middels advertenties en persoonlijke benadering uitgenodigd om een lidmaatschap aan te vragen en daar wordt gretig gehoor aan gegeven. Het zijn niet alleen de Bornse jongeren die zich aanmelden als lid. De registratiekaarten laten zien dat ook jongelui uit Almelo, Enschede en vooral Hengelo tot de leden gaan behoren.

CRIPPLE CREEK CLUB - BORNE

**Inschrijving als lid is mogelijk op
Moederdag 9 mei a.s. van 12 - 1 uur bij**

- * W. MULLER, Grotestraat 225, Tel. 1258
- R. BUIJVOETS, Marktstraat 20, Tel. 1693
- * J. IMMERMANN, Grotestraat 170, Tel. 1251
- A. LIEDENBAUM, Grotestraat 241, Tel. 1397

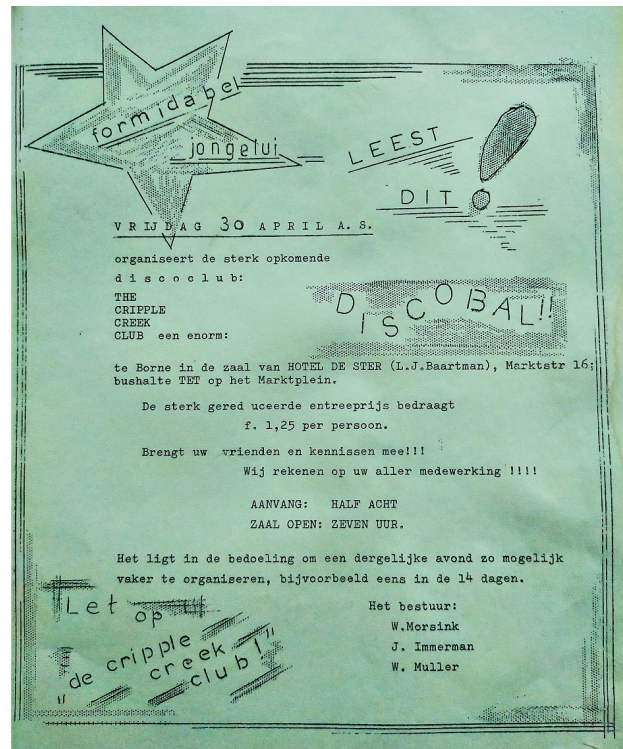
en op MAANDAG 10 mei a.s., bij de aangekruiste adressen van 20-21 uur. (8-9 uur).

Advertentie in de Bornse Courant

De Fanclub en een eigen blad

Al snel vormt zich een vaste kern van honderd personen die min of meer is geselecteerd door het bestuur. Dit is de officiële fanclub van de 'Cripple Creek'. Voorzitter van de fanclub is de 19 jarige typograaf Harry Olde Olthof. Hij heeft er alle vertrouwen in dat de club een blijvertje is en dat rechtvaardigt het uitbrengen van een eigen blad, een maandelijks uit te geven orgaan met 'gezellige krabbeltjes van de Fanclub', dat 'The Cripple Creeker' gaat heten.

Een proefnummer verschijnt in september 1965. Het is een boekwerkje in half A4 formaat, met op een

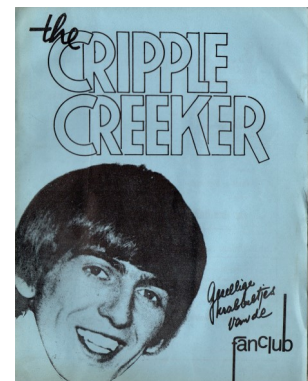
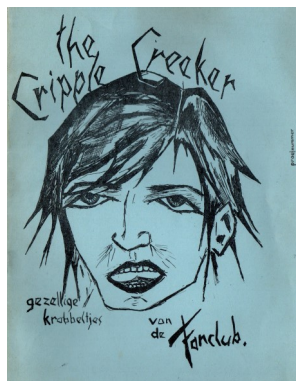

De gestencilde folder

typemachine geschreven teksten en vermenigvuldigd middels een oude stencilmachine. De lichtblauwe kaft is voorzien van handgeschreven tekst met de getekende kop van een jongeman met sprietige lange haren. De inhoud wordt bescheiden opgesierd met eenvoudige tekeningetjes. - Foto's werden, waarschijnlijk vanwege de matige druktechniek, niet geplaatst -.

Het fanclubblad heeft de instemming van het bestuur blijkt uit een ingezonden stukje dat besloten wordt met: 'wij wensen de CCC-fanclub in hun verder leven een enorm succes toe.'

Dat succes is er in ieder geval voor de korte termijn, want in oktober verschijnt het eerste officiële nummer van The Cripple Creeker. Hoofdredacteur is H. Olde Olthof. R. Olde Wolbers en E. Verharen vullen de redactie aan. De cover wordt vanaf dan gesierd met het lachende gezicht van Beatle George Harrison.

*Twee keer de cover van het The Cripple Creeker
Links het proefnummer, rechts jaargang 1, nummer 1, oktober 1965*

De redactie schrijft over de activiteiten die binnen de club plaatsvinden, laat het bestuur aan het woord, kondigt de beatavonden met discobal en optredens van bands aan, doet verslag van die avonden en van de interviews die bij gelegenheid worden gegeven. Veel weetjes worden in het kort opgesomd in de rubriek 'Wisten jullie.....'. Destijds een veel voorkomende en favoriete bladvulling in clubbladen en feestgidsen.

Als blijkt dat het blad goed wordt ontvangen door de fans, worden de zaken nog grootser aangepakt. De redactie kondigt in nummer 4, januari 1966, met trots aan dat de fanclub sinds kort beschikt over een nieuw 'kantoor'. Tijdens een gesprek met Frans Rientjes van de Meijershof, die eigenaar is van wat door de Bornsen het 'Mezenhoes' wordt genoemd, wordt de fanclub spontaan het gebruik van de oude boerderij van wijlen de heer Mees toegezegd. De boerenwoning, waarin ook al voor korte tijd de Black Corner Club was gevestigd, wordt officieel geopend op 30 januari. The Cripple Creeker kan vanaf dat moment worden gedrukt in het nostalgische onderkomen dat bekend komt te staan onder de naam 'Fanhome'.

The Black Corner Club was een beatclub opgericht door Frans Nijkamp en Jan Pol. Leden van de CCC kwamen via de Koppelsbrink en Rientjesbos naar de club aan de Meijershof. Het was er vaak druk en gezellig met muziek van de Bornse band The Rangers (met André Dijkslag en Lou Groenhuijzen). Ook de boeren uit de omgeving waren er blij mee, want die kwamen door de week regelmatig langs voor een pilsje. De club bestond slechts een aantal maanden gedurende de zomer van 1965 en moest op last van de politie worden opgeheven omdat er totaal niet voldaan werd aan de eisen des tijds. Op de vraag van een agent waar de damestoiletten waren, kon geen antwoord worden gegeven, want er was maar één toilet en dan ook nog slechts afgescheiden met een simpel gordijn. De club veroorzaakte geen overlast en had de sympathie van omwonenden en zelfs van de politie. De sluiting was onvermijdelijk maar niet per direct, want de aanwezige voorraden mochten nog eerst worden opgemaakt.

Bron: Frans Nijkamp

Felicitaties zijn er van de heer Harbers van de Keizerskroon en van de heer Groot-huis. De laatste is eigenaar van de IJ-salon aan de Grotestraat, een gelegenheid waar de Bornse jeugd zich graag ophoudt en geniet van een ijsje of een milkshake.

Pijnigen van drumvellen

Na een aantal disco-avonden in De Ster, wordt duidelijk dat de opkomst zo groot is dat moet worden uitgezien naar een andere locatie. Bovendien moet

de zaal regelmatig vrijgehouden worden voor bruiloften en partijen. Zo'n 250 mensen kunnen naar binnen, maar het ledental van de nieuwe club overstijgt al snel dat getal. Op naar een ander pand dus.

De vader van André Liedenbaum (van De Vijzel) kent de nieuwe eigenaar van Hotel de Keizerskroon aan het Dorsetplein, Frans Harbers. De nog jonge bestuursleden van de C.C.C. gaan in gesprek met Harbers en leggen hem hun plannen voor. De hotelier is wel in voor nieuw elan in de statige Keizerskroon die op dat moment nog een bioscoopzaal herbergt. De Bornse cinema doet geen dienst meer en het bestuur mag aan de slag. De bioscoop wordt ontmanteld en de vrijgekomen ruimte wordt opgeknapt en passend versierd. Bijkomend voordeel is dat zich in de zaal een podium bevindt. En dat zal al snel betreden worden door tal van bands en artiesten, waarvan een deel aan het begin staat van een professionele carrière.

Over de Keizerskroon als locatie voor een heuse beatclub wordt in de Tubantia van 18 december 1965 geschreven: *'Hotel De Keizerskroon aan het Dorsetplein in Borne heeft een café van de oude stempel. Grote leunstoelen, waarin de bezoeker behaaglijk weg kan kruipen, combineren wonderwel met de meterslange leestafel en de zware lucht van boenwas. Over het algemeen zijn de klanten van het rustige slag. Eenmaal per week is dat allemaal anders, dan kunnen de twee deuren, die naar de achterzaal leiden, een geluid van deze tijd niet meer tegenhouden. Een geluid, dat overal in Twente wordt gehoord en dat ook de stem is van de Bornse Cripple Creek Club. De zaterdagavond-klanten zijn er langzamerhand aan gewend. Zij kijken nauwelijks meer op, wanneer een laatste pijnigen van drumvellen wordt overstemd door het gejoel en gefluit van honderden tieners. Waar een strikje niet misstaan zou hebben, vieren nu beatgroepjes hun luidruchtige successen.'* -Het is duidelijk dat de overgang naar het nieuwe 'uitgaan' wel even moet wennen.-

Hysterie der jongeren

De nieuwe trends zijn regelmatig uitgangspunt voor pittige discussies in menig huisgezin en niet direct een goede basis om de generatiekloof tussen ouders en hun tieners te dichten. Voor veel Bornse ouders is die nieuwe beatclub dan ook duidelijk wennen, maar er zijn er ook die de jongeren hun gang laten gaan en stiekem zelf al een voorkeur beginnen te krijgen voor bepaalde beatsongs. Degenen met een behouden of zelfs zeer conservatieve levenshouding proberen te redden wat er te redden valt en, naar zal blijken zonder succes, het tij te keren.

Een rubriek in de De Bornse Courant waarin H. van Wermeskerken zijn visie geeft op maatschappelijke gebeurtenissen, beschrijft duidelijk de weerstand die er bestaat tegen de snel groeiende beatcultuur. De titel spreekt boekdelen: 'Hysterie der jongeren'. Daarin geeft hij weer dat het gedrag van tieners, jongelui tussen de 12 en 20, voor ouderen een heel vreemd verschijnsel is. Zoals de massale hysterie die vooral de meisjes aan de dag leggen voor idolen als The Rolling Stones en The Beatles, waaruit wanstaltige tonelen ontstaan waar iets angstwekkends

vanuit gaat. Want de 'hordeuiging' veroorzaakt lichamelijke ongelukken en psychisch gevaar. De jongeren bedwelmen zich aan het massale optreden, ze laten de remmen van hun eigenwaarde los en snuiven de massahysterie als een narcoticum in. De schrijver moedigt ouders en leerkrachten aan om bij de jeugd meer eigenwaarde aan te kweken.

In dezelfde editie van het Bornse weekblad, een paar pagina's verder, staat een advertentie van de Cripple Creek Club met de aankondiging van een optreden van de Nederlandse band 'HET'. Over hun optreden wordt later geschreven: 'De tieners en twens gilden, schreeuwden en stonden op stoelen en tafels. Het was enorm hoe al die jongelui in extase raakten!' De werkelijkheid komt dan dicht bij de constatering van de schrijver in de Bornse Courant, maar voor zover wij hebben kunnen nagaan heeft dit niet geleid tot lichamelijke ongelukken en loopt er in Borne geen enkele zeventiger rond met psychische schade, opgelopen in de Cripple Creek Club. Achteraf gezien hebben de meesten van hen zich uitstekend vermaakt in de tijd dat de club op volle toeren draaide.

Nederland maakte op 4 november 1965 voor het eerst kennis met **Het**. De groep kwam met een verrijdbaar bed de Amsterdamse Dam op, ging erop zitten en zwaaide naar het publiek. Na tien minuten maakte de politie een eind aan de vertoning. Kort daarna lag *Ik heb geen zin om op te staan* in de platenwinkels. De plaat kwam op 18 december 1965 de Nederlandse Top 40 binnen en bracht het tot de negende plaats. Op 6 februari 1966 stond de groep op het podium in de Keizerskroon

Snotneuzen

Wat in de zestiger jaren nog gezien wordt als een typisch aspect van de hele 'beat-business' is de jonge leeftijd van de meeste clubbestuurders. Dat feit voedt mede het wantrouwen van de ouderen. Immers, de leeftijdsgrens van 'meerderjarig' zijn ligt dan nog op 21 jaar. Te bedenken dat voorzitter Morsink bij de oprichting nog maar 17 is en de leeftijd van de andere bestuursleden rond de 18 jaar ligt, is het niet verwonderlijk dat ouderen hen betitelen als snotneuzen. Bestuurslid van het eerste uur Jan Immerman beaamt dit en geeft een voorbeeld: "We hadden in korte tijd behoorlijk wat geld in kas en konden al snel FL.1000.- overmaken naar de jeugdraad. In die tijd was dat een fors bedrag. We hadden nog geen benul van wat er op financieel gebied allemaal reilde en zeilde. Dat we op enig moment belasting moesten afdragen, kwam als een verrassing. We hadden er geen rekening mee gehouden. En zo waren er meer dingen."

De belasting moet onder andere worden afgedragen in de vorm van 'Vermakelijkheidsbelasting': voor elke avond dat er entree geheven wordt, moet vergoeding worden aangevraagd. Entreekaartjes worden

Bestuursleden van de CCC en personeel van de Keizerskroon: v.l.n.r. Toon Withag, Johan Simonetti (medewerker Keizerskroon), Frans Harbers (uitbater), Annetje Span (medewerkster Keizerskroon), Rinus Buijvoets, Jan Immerman, Jos Hek en Harrie Muller

gehaald bij de gemeente en moeten aan de bezoekers worden verstrekt. Maar als de kaartjes op zijn, worden er nog doodleuk mensen binnengelaten die wél betalen, maar geen kaartje krijgen. Dit komt aan het licht tijdens een controle van de gemeente en wordt dan bestempeld als belastingontduiking. Het is een onbewuste actie die moet worden gecorrigeerd door de heer Walboomer, afdeling financiën. Jan en Rinus zijn het er samen over eens: "Deze meneer heeft ons zeer coulant behandeld." Daar komen ze goed mee weg. Vanaf dat moment wordt er een volwassene, in de persoon van Harrie Meier, aangesteld om formeel toezicht te houden, met name op de kaartverkoop. Bovendien valt het besluit om een vertrouwd volwassen persoon als 'schatbewaarder' aan te stellen. Het is mevrouw Buyvoets, de moeder van Rinus, die deze functie op zich neemt.

Er zijn dus wel degelijk ouderen die de Beat niet bekritisieren, maar hooguit enigszins argwanend de boel in de gaten houden. Wie geen enkele moeite heeft met de nieuwe ontwikkelingen en de Bornse jeugd letterlijk en figuurlijk veel ruimte biedt, is de eigenaar van de Keizerskroon, de heer Harbers.

Landelijk Nieuws

Het weekblad Panorama publiceert een verhaal, waarin wordt beweerd, dat de bestuursleden van de CCC zich van de opbrengsten te buiten gingen aan drank. Na onderzoek blijkt dat een oudere inwoner van Borne een soortgelijk verhaal had verteld aan een publicist in Nijverdal, die op zijn beurt Panorama „inlichtte". Ook al biedt de man in Nijverdal later zijn verontschuldiging aan (hij wist niet dat alles op fantasie berustte) is het kwaad geschied. Over de medewerking van het Bornse gemeentebestuur en de politie heeft de club niet te klagen. Wel rijst het vermoeden dat burgemeester drs. J. W. J. M. van Bommel niet bijster enthousiast is.

Frans Harbers

Als Harbers uitbater wordt van het hotel De Keizerskroon, heeft hij zijn sporen in de horeca al lang en breed verdiend, niet in de laatste plaats door een jarenlang dienstverband in het Amstel Hotel in Amsterdam. Hij kent dus zijn pappenheimers en ontpopt zich voor de jongelui als een kleurrijk man. Jan Immerman weet zich nog te herinneren dat Harbers zich inspande om zijn Hotel met verve te runnen, maar ook prijs stelde op de nodige vrije tijd. Het kon dus voorkomen dat als de clientèle zondags de Keizerskroon wilde bezoeken, de zaak gesloten was. Op de deur hing dan een bordje met de tekst: 'UIT GOED VOOR U! OOK VOOR ONS. DAAROM ZIJN WIJ GESLOTEN'.

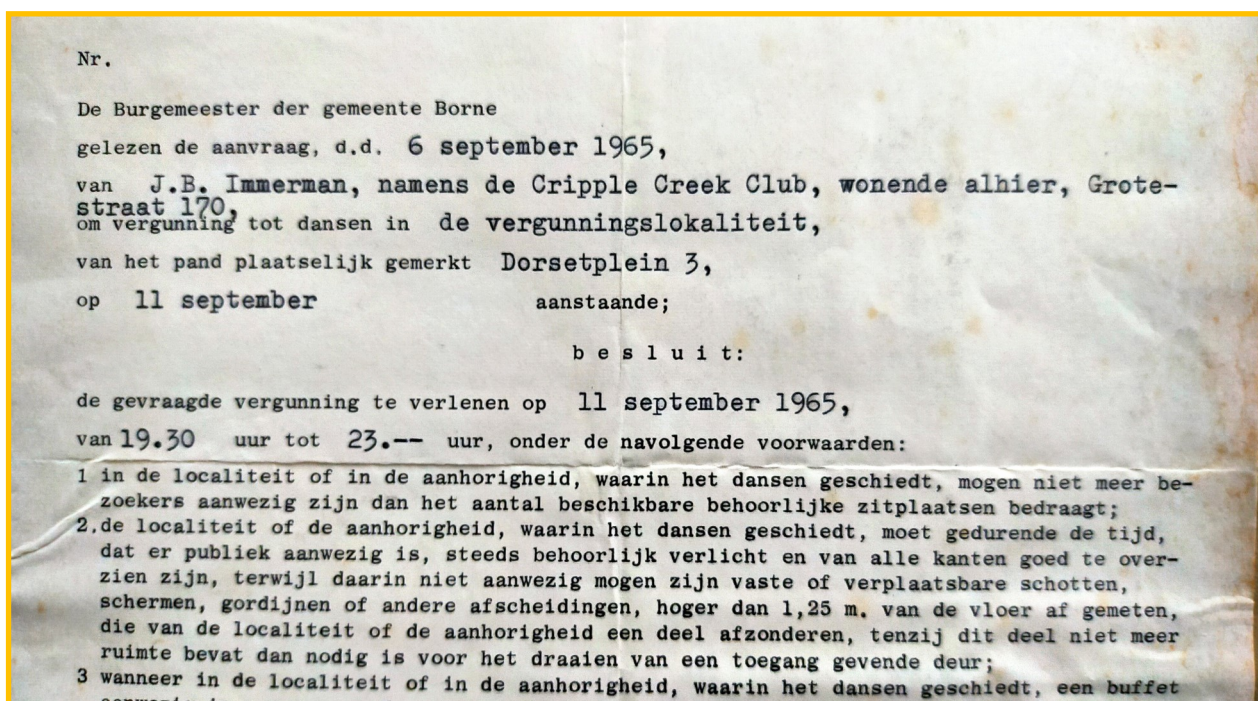
Met Harbers valt te overleggen en hij neemt het persoonlijk op voor de jongelui die hij waardeert vanwege de plezierige wijze waarop hij met hen samenwerkt. In januari 1966 gaat een journalist van dagblad Tubantia op pad en bezoekt de grootste en meest bekende beatclubs in Twente. Hij is vooral nieuwsgierig naar de meningen die onder de zaaleigenaren leven met betrekking tot de 'beatverenigingen' die ze onderdak verschaffen, uitgaande van de stelling: 'Een zekere groep mensen ziet kennelijk niets liever in deze jeugdclubs dan een verzameling langharige jongens en "echte" meisjes, die hun zaterdagavond woest dansend onder het genot van sterke drank doorbrengen'. Conclusie: uit de reacties blijkt overduidelijk dat het tegengestelde waar is. De zaaleigenaren laten zich, een enkele uitzondering daargelaten, zeer positief uit over de jongelui.

Als een van de eersten wordt de heer Harbers bezocht en die zet meteen de toon: "Laat ik u zeggen dat de Cripple Creek Club niets dan plezier betekent

Frans Harbers achter de tap

en dat iedere zaalhouder in Twente ervoor zal waken dat er dingen gebeuren die niet door de beugel kunnen. Dacht u nu dat wij als eigenaars een bepaalde naam willen hebben? Die zwamverhalen krijg ook ik wel eens te horen, maar ik denk altijd maar, de generatie van mijn leeftijd die betaalt nu de rente van de preutsheid die ze vroeger meekreeg." Verder laat Harbers duidelijk weten dat hij de leiding houdt en erg plezierig met de jongens van de CCC werkt. Hij toont zich een warm voorstander van het idee dat ouders gevraagd worden eens langs te komen en laat weten dat bij de ingang ervoor gezorgd wordt dat de juiste mensen binnenkomen. Hij besluit zijn betoog met: "Nee, meneer, niets dan lof en ik ben nog altijd de pastoor dankbaar die bij de start van deze club onmiddellijk zei: "Geef ze een kans." Aan Harbers hebben de Cripple Creekers een goeie.

Deel van een vergunning die door Jan werd aangevraagd bij de gemeente Borne. De regels voor het houden van een dansavond waren destijds behoorlijk streng. Er moest ook nog een dansleider aanwezig zijn. In dit geval was dat dhr. G.H. Abeln uit de Patrijsstraat.

Overigens wordt verderop in het artikel uit de mond van een andere zaaleigenaar opgetekend dat iedere 'nozem' buiten blijft. En dat blijkt niet altijd even makkelijk

1965

Na de start op 30 april, worden de avonden in het begin van de Bornse beatclub voornamelijk ingevuld door het houden van een discobal: plaatjes draaien met de nieuwste hits en dansen volgens de laatste trend. Als duidelijk wordt dat de inkomsten aardig beginnen op te lopen besluit het bestuur om over te schakelen op live muziek. Daarmee wordt het succes nog meer versterkt, want de middelen zijn voldoende om regelmatig bands te contracteren die dan al landelijke bekendheid genieten. En dat niet alleen, er worden ook bands uit het buitenland naar Borne gehaald.

Ook wordt besloten dat wordt afgestapt van de tweewekelijkse avonden, maar dat de Bornse jeugd met ingang van 1 januari 1966 zelfs wekelijks kan genieten van een onvervalste beatavond met een live band op het podium.

De door Rinus Buijvoets op datum geordende lijst met acts die in de CCC hebben opgetreden, is indrukwekkend te noemen, zeker als in ogenschouw wordt genomen dat dit alles in relatief korte tijd - nog geen anderhalf jaar- heeft plaatsgevonden.

Zo wordt uit het beatmekka Liverpool de eerste echte Engelse meidenband aangetrokken. Het zijn The Liverbirds uit Liverpool, de bakermat van de beat, waar The Beatles vandaan komen en de meisjes worden beschouwd als hun vrouwelijke evenbeeld. Ze zijn op tournee in Nederland en hebben al opgetreden in de regio met overweldigend succes.

Ook al heeft plaatsgenoot en Beatle John Lennon de meisjesband, zij het schertsend, laten weten: "Girls don't play guitars."

De Liverbirds zullen uiteindelijk echt furore maken in Duitsland en treden veelvuldig op in de Star Club te Hamburg, waar The Beatles niet lang daarvoor een topattractie waren.

Ze hebben niets te klagen over de reacties in Borne. Volgens The Cripple Creeker begonnen de dames hun optreden onder 'oorverdovend lawaai en gejuich, brachten hun nummers met veel vaart en charme en ging de tijd helaas te snel, want er moest ook nog worden opgetreden in Hengelo'.

De affiches werden door de bestuursleden zelf verspreid en opgehangen in Borne en Hengelo

„THE LIVERBIRDS” (LIVERPOOL) VEOVERDEN DE CRIPPLE CREECK CLUB
Dinsdagmorgen raakte het hele tienerleven in Borne van de kaart toen men overal enorme affiches zag hangen, van een fantastische beatshow die de Cripple Creek Club op zaterdag 11 december ging organiseren. Het bestuur van de C.C.C. was er namelijk in geslaagd om „The Liverbirds”, 's werelds meest beroemde en besproken vrouwelijke beatband te contracteren voor een optreden in de Keizerskroon.

De kritieken in de dagbladen waren lovend

Met het optreden van The Liverbirds op 11 december maakt het bestuur een grote klapper, iets wat eerder al gedaan was door het aantrekken van Pee White and the Magic Stangers in augustus.

De band is dan al bekend van radio en televisie en heeft een platencontract bij CNR. "Pee White met bril en lange haren tot in de nek (!) gaf meteen een meesterlijke show ten beste. De gehele zaal deed meteen mee. De rest van de band met suède schoenen en haren tot op de schouders (!), speelden tot de zweedruppels door de zaal vlogen", is het letterlijke commentaar in het blad van de fanclub.

The Liverbirds op het podium in de Keizerskroon

En vervolgens: "Sommigen waren zo in extase of deden alsof dat ze op de grond lagen te schreeuwen en weer anderen stonden doorgemoedereerd aan de kant het maar een beetje verbaasd aan te kijken naar hetgeen wat op de dansvloer gebeurde."

Het bestuur krijgt een groot compliment, want uit de reacties die in de zaal zijn opgevangen blijkt dat dit optreden als 'enorm' is ervaren. Peter de Wit mag weer terugkomen op 19 oktober. Als de band tussentijds ook nog eens Delden aandoet voor een optreden, is de zaal van café Jeurlink voor de helft gevuld met jongeren die in een grote colonne vanuit Borne zijn komen fietsen, allemaal Cripple Creekers.

Pee White and the Magic Strangers

Gesigneerde foto's waren zeer gewild

In de Keizerskroon heeft inmiddels weer een buitenlandse band op het podium gestaan: The Vikings uit Berlijn die ook wel de Duitse Rolling Stones worden genoemd. Ze worden geafficheerd als een van Duitslands beste beatgroepen en hebben al een TV-optreden gehad in het programma 'Musik aus studio B' met de uit Engeland afkomstige zanger/presentator Chris Howland.

Hun optreden wordt door ene H.K. in het fanblad als 'wel aardig' beschreven, maar de drummer over-

stemde de rest, dus "mooier werd het er niet op. Overigens was het die avond stampvol en de meeste bezoekers hebben dan ook wel een plezierige avond gehad", is zijn eindconclusie. Voor het contracteren van The Vikings wordt het bestuur overigens wel aangemaand. Het is een buitenlandse band en het blijkt dat de heren geen werkvergunning hebben. Dan helpt een beetje bravoure, want de jonge bestuurders geven vol overtuiging aan dat dit de verantwoordelijkheid is van het management van de band. Weten zij veel maar het werkt, want er wordt verder niets meer over vernomen.

c. c. club borne

presents :

uit berlijn

de duitse rolling stones

★
**the
vikings**

zaterdag 11 september

aanvang 8 uur
zaal open 7,30 uur
entree f 2.50

zaal: keizerskroon

In de programmering tot en met 26 december komen verder nog voor: ZZ en de Maskers, The Roamers, Terry Gordon and the Virtuals, The Ferrari's, Les Doremi, The Jackals, The Cavaliers, The Bumble Bees en The Bintangs.

Een bijzonder succesvol jaar wordt afgesloten. Het bestuur wenst de fans en leden een 'Happy New Year'. Dat zal het worden, maar slechts ten dele.

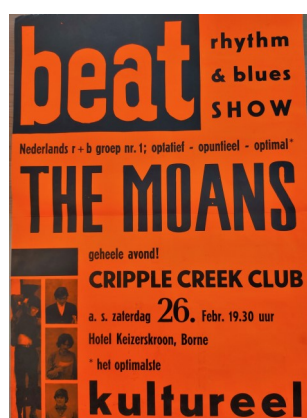

1966

Voor Rinus roept de dienstplicht en hij kan zich niet meer voor de volle honderd procent inzetten, maar hij is wel degelijk betrokken, want het plakboek wordt nog nauwgezet bijgehouden.

Het jaar begint goed met in januari optredens van The Poodles, The Ferrari's, Les Doremi en twee keer over een discobal en de bezoekers van de CCC kunnen zich opmaken voor enkele verrassende optredens op korte termijn. Stilletjes wordt gehoopt op de dan al zeer gewilde Golden Earrings (nog met s), maar die blijken te duur te zijn. Het is de eerder genoemde groep 'HET' die Borne aandoet en haar opwachting zal maken in de Keizerskroon. De in The Cripple Creeker als heel sympathieke jongens omschreven Amsterdammers geven vooraf een interview. Als hen gevraagd wordt naar hun actie op de Dam en de grote verkeersopstopping die daarvan het gevolg was, is het antwoord: *"Wij zijn net voor de edelachtbare geweest. Hij zei dat hij het zelf ook erg leuk had gevonden, maar moest ons toch een boete geven en zo kregen we ieder 2 gulden boete."* - En dat is geen geld voor de enorme reclame die met de actie gemaakt is. -

Het optreden is een daverend succes en het hoogtepunt de vertolking van hun hit 'Ik heb geen zin om op te staan'. - 13 weken in de Nederlandse Top 40 - *'Er werd helemaal niet gedanst, iedereen stond te staren naar het schouwspel wat zich daar afspeelde'*, luidt het verslag in The Cripple Creeker. De agenda van februari is verder gevuld met Don Devil and the Drifters, The Rhythm Sellers en twee keer The Moans, met toetsenist Herman Brood in de gelederen.

Aankondigingen van HET en The Moans

Boudewijn de Groot

Dan wordt in februari het eerste album van Boudewijn de Groot uitgebracht met daarop 'Een meisje van zestien' dat al in oktober 1965 op single is verschenen en zijn eerste grote hit wordt. De jongens van de Cripple Creek hebben hem dan al gecontracteerd en de protestzanger komt op 13 maart naar Twente voor optredens in Borne, Enschede en Hengelo. Tubantia kopt een dag later over het bliksembezoek van de Groot aan Twente: *'Boudewijn de Groot gaf er de brui aan.'* In Enschede worden zijn zang en gitaarspel regelmatig verstoord door een 'penetrant huisbelleltje' en deugt de organisatie niet. In het Viosgebouw in Hengelo zingt zijn microfoon rond en wil het publiek niet echt luisteren. Hij besluit

na de pauze niet meer op het podium te verschijnen waardoor hij wordt beschuldigd van contractbreuk. Daarvoor heeft hij die middag al een voorstelling in de Keizerskroon gegeven. In een kamer van het hotel geeft hij een interview. Jan weet zich nog te herinneren dat hij Boudewijn drie consumptiebonnen overhandigt (met als reactie: *"Wat moet ik ermee?"*) en hem zijn gage uitbetaalt, zegge Fl.50. - Vijftig gulden!? kom er nu maar eens om. De gage is op dat moment na het verschijnen van zijn hit al fors hoger.- In het interview stelt de Groot: *"Ik ben erin getuind. Ik neem die lui van de Cripple Club niets kwalijk. De jongens en meisjes hebben de hele middag al op beatmuziek gedanst. Logisch dat ze niet meer in de stemming zijn om echt te luisteren."* Ja, de liedjes van de protestzanger zijn niet bepaald gemaakt om lekker op te dansen. *'En luisteren moet je, als Boudewijn de Groot zingt'*, noteert de uit Borne afkomstige journalist Marjan Morselt en besluit haar verslag met de positieve mededeling dat de stapel foto's waarop hij zijn handtekening moet zetten blijft groeien. The Cripple Creeker vermeldt in de rubriek 'Wisten jullie.....dat': *'Hitweek schreef dat Boudewijn de Groot in de CCC een puinhoop was'*, om te vervolgen met *'dat.....wij dit echt niet met hen eens zijn'*. De Bornse jongeren hebben het optreden van Boudewijn toch anders ervaren dan het Nederlandse jongerentijdschrift en de zanger zelf.

Boudewijn de Groot zondag in C. C. Club

Het optreden van de Groot mag dan wel lang in de herinnering blijven hangen, maar het zijn de beatgroepen die zorgen voor de muzikale hoogtepunten die nog volgen: The Spectacles; The Phantoms, die in het televisieprogramma 'Nieuwe Oogst' landelijk zijn doorgebroken met de hit 'I'll go crazy', veelvuldig in het buitenland optreden en in het voorprogramma staan van Adamo en Dave Berry.

In de CCC worden filmopnamen van hun optreden gemaakt; The Humbugs uit Almelo; Les Baroques, hit 'Such A Cad', met een zanger die echt goed in het Engels kan zingen in tegenstelling tot de meeste andere Nederlandse bands; Pee White, met nieuwe band The Northstars; The Guardians; The Incrowd; The Marquees; The Bumble Bees; The Virtuals; The Ferrari's en The Renegades uit Birmingham, die bijzonder populair worden in Finland.

Fantastische tijd en moeilijkheden

Het is een greep uit een vol programma waarmee de Bornse jongeren worden verwend en ze kunnen uitzien naar nog meer hoogtepunten, want de advertenties kondigen aan: *'Binnenkort Q65, The Outsiders, Motions en Hunters'*. Deze bands behoren tot

de top van de Nederlandse Beatwereld, met tot de verbeelding sprekende muzikanten als Rudy Bennett, Wally Taks en Jan Akkerman.

Maar het blijft bij uitzien naar, tenminste onder het bestuur waarvan Jan en Rinus deel uitmaken. Bij de bestuursleden gaat de puf er zo langzamerhand uit. Een krantenbericht maakt duidelijk met welk probleem de jongelui te maken krijgen dat, ondanks de inzet van de politie, niet echt naar tevredenheid kan worden opgelost.

Tubantia 22-08-1966: 'BORNE. - Dank zij de waakzaamheid van de Bornse en Hengelose politie, geassisteerd door de verkeerspolitie uit Almelo, is het zaterdagavond tussen de Bomse, Hengelose en Enschedese jeugd niet tot een vechtpartij gekomen. De jeugdige Hengeloërs en Enschedeërs waren gebelgd op de jongelui uit Borne, die hun vorige week zaterdag de toegang weigerden tot de Cripple Creek club in hotel Keizerskroon. De jongens hadden gezworen wraak te zullen nemen. Zij kwamen zaterdagavond in groten getale (ongeveer honderd) naar Borne. Op het rijwielpad naar Borne werden zij aangehouden door de Hengelose politie, die de jongens adviseerde terug te keren. De knapen kregen te horen, dat in Borne ook een politiemacht op de been was. Zij kozen dan ook eieren voor hun geld en keerden naar hun woonplaatsen terug'.

De Bornse Courant: *'Bornse en Almeloese politiemannen hielden ondertussen de zaak in het centrum van Borne nauwlettend in de gaten en er werd intensief gepatrouilleerd. Er deden zich geen wanordelijkheden voor en langzamerhand dropen de Bornse jongelui en nieuwsgierigen af. Tegen half tien bood Borne weer het traditionele beeld: vredig en rustig'.*

Nee, het zijn niet de Bornse jongeren waarvan de agressie uitgaat. Die willen alleen maar genieten van de fijne sfeer en goede muziek in hun eigen Cripple Creek. Illustratief is het feit dat het bestuur een portier heeft aangesteld in de persoon van 'Pinda' Bos. Hij heeft een indrukwekkende gestalte en een baardje. Dat schrikt mogelijk af, maar de man zelf is zeker geen 'uitsmijter' en heeft dan ook beslist niet de ambitie om wie dan ook bij de lurven te grijpen. In feite hoeft hij nooit in actie te komen en Henk Bos besluit op enig moment ermee te stoppen. Zijn taak wordt overgenomen door Willem Stoelers. Die is voor de duvel niet bang en maakt korte metten met drukmakers wanneer dat uiteindelijk toch nodig blijkt te zijn.

Intussen wordt duidelijk dat er steeds weer grote aantallen 'nozems' uit Enschede, Hengelo en Almelo naar Borne komen om de boel op stelten te zetten. Tijd voor het gemeentebestuur om in te grijpen. Jan weet zich de dag in augustus nog te herinneren dat

hij met andere bestuursleden op het matje wordt geroepen bij de burgemeester en de adjudant van politie. Hen wordt niets verweten maar er moet een besluit worden genomen en dat gebeurt in goed overleg: er worden tot aan de Bornse kermis geen dansavonden meer georganiseerd. De Bornse Courant vermeldt dat de Cripple Creek Club part noch deel had aan de ontstane relletjes. Er is tot 11 oktober geen dansen meer en daarmee komt het optreden van The Outsiders, die op 10 september naar Borne zouden komen, te vervallen.

De jongens van het eerste uur hebben er niet veel zin meer in en hun vuur dooft langzaam uit. "De schwing ging eruit en de klad kwam erin," zegt Jan. Hoe het verder ging is hem vaag bijgebleven.

De groep jongemannen met de nobele bedoelingen trekt zich terug. Ze hebben hoe dan ook heel wat te weeg gebracht in het rustige Borne en heel veel Bornse jongeren (nu de zeventig al een eindje gepasseerd) een fantastische tijd bezorgd.

Intussen is het blad van de fanclub al ter ziele gegaan. Harrie Olde Olthof is om onduidelijke redenen gestopt en Piet van Vledder en Hennie Ruimpol doen een poging om de redactie voort te zetten, maar het blijft bij slechts één uitgave.

Notitie onderaan de programmeringslijst van Rinus

Het is Willem Stoelers die de draad weer oppakt en de Cripple Creek Club op een meer commerciële toer voortzet. The Outsiders komen dan alsnog naar Borne, evenals een aantal andere tot de verbeelding sprekende bands. De dan al zeer populaire Bornse popgroep 'The Pops' staat diverse keren op het podium en er is nog wel degelijk wat te beleven in de Keizerskroon. Maar het is voor relatief korte duur.

Tubantia laat op 25 mei 1967 weten dat de zaal van de Keizerskroon beschikbaar staat voor een nieuwe beatclub, The Double Trouble Club. *'De Cripple Creek Club moest haar activiteiten staken, omdat deze niet langer rendabel bleken'.* Maar ook de nieuwe club houdt het niet erg lang vol. Eind jaren zestig is de vloer van de voormalige bioscoopzaal leeg. Frans Harbers gebruikt de zaal alleen nog voor opslag van ongebruikt meubilair, kratten met lege flessen en kistjes met aardappelen en groenten. Maar daar zit geen muziek in.

Anekdoten

- Het moeten The Vikings zijn geweest. De heren hebben zich omgekleed voor hun show. Voor aanvang ziet Jan ze op de rand van het podium zitten. Ze dragen keurige giletjes, maar daaronder geen shirt. Wat opvalt zijn hun volledig blote armen. Tijdens hun optreden zijn er meisjes in de zaal die werken bij de Katholieke Thuiszorg. Zij vertellen wat ze gezien hebben aan hun leidster juffrouw Koeneman. Deze is volkomen van de kaart als ze dit hoort. Ze noemt het een grote schande, een Sodom en Gomorra! en maant ouders om onmiddellijk maatregelen te treffen.

- Als het financieel wat minder gaat met de club, moet er overleg plaatsvinden met de baas van het artiestenbureau, Jan Vis. Daarvoor gaat Jan Immerman onder mandaat van het bestuur naar 's Hertogenbosch. Hij besluit te gaan liften. De automobilist die hem een lift aanbiedt vraagt belangstellend aan de in zijn ogen nog jonge snuiter waarom hij naar Den Bosch moet. Jan antwoordt stoer: "Ik ga voor zaken."

- De entreegelden vloeien in de kas van het bestuur van de CCC, de opbrengsten uit de consumpties gaan naar Harbers en dat blijkt een constructie naar beider tevredenheid. Maar.....als er een gewilde band speelt waarvoor een hogere gage betaald moet worden, gaat de entreeprijs met wel een gulden omhoog. Frans Harbers moppert dan dat de bezoekers minder te besteden hebben aan biertjes en fris. En dat is natuurlijk in zijn nadeel.

- De nog maar net in Borne gearriveerde Turkse gastarbeiders ontdekken de Cripple Creek ook. Vooral de daar aanwezige meisjes hebben hun belangstelling. Het bestuur acht het verstandig om met de aan andere omgangsvormen gewende nieuwkomers enige afspraken te maken. En dat verloopt, ondanks de taalbarrière, naar ieders tevredenheid.

- Als The Humbugs uit Almelo komen optreden in de CCC, nemen ze een hele schare fans mee. Zo'n 50 opgetogen Almoërs vermaken zich tussen het vaste publiek in de Keizerskroon. Jan gelooft z'n ogen niet, als hij een van hen voor een weddenschap een flinke hap uit een bierglas ziet nemen om de niet ongevaarlijke snack vervolgens doodleuk fijn te kauwen. Overigens, de fans van de Almelose band verenigen zich later in een officiële fanclub waarvan een groot deel in november '66 nog eens naar Borne komt. Dat is meteen haar laatste activiteit, want in een persbericht laat een van de fans weten zeer geschrokken te zijn toen bekend werd dat een aantal van hen "zich dermate gedroegen (lees misdroegen), dat het in Borne, om het zo maar eens te zeggen, een rotzooitje werd. De fanclub werd opgeheven."

- Ter gelegenheid van het huwelijk van prinses Beatrix en Claus von Amsberg op 10 maart 1966 wordt er een optocht gehouden. The Cripple Creekers zullen meerijden in de tocht en hebben de jongens van de sterk opkomende Bornse band 'The Pops' gevraagd om ook mee te rijden op een platte wagen. Om daar bekendheid aan te geven, schildert Rinus de dag ervoor met grote letters de naam 'POPS' op

Optocht in de stromende regen, met de Cripple Creekers en The Pops

een schutting aan de Grotestraat in de buurt van slagerij Kamphof. Dat is verboden en een agent in burger neemt Rinus mee naar het politiebureau aan de Dunantstraat. Een paar andere Cripple Creekers moeten zich ook melden op het bureau, worden verhoord en gesommeerd te voet de pot verf op te halen. Die is niet te vinden. Dan moet Rinus zelf op zoek en mag bij uitzondering een dienstfiets gebruiken. Hij is nog maar net op pad of wordt door een andere waakzame agent aangehouden wegens diefstal van een overheidsvervoermiddel. Op het bureau wordt het misverstand uitgepraat, de schutting wordt schoon gemaakt en de volgende dag ziet de Bornse bevolking in de stromende regen de optocht voorbij trekken, mét de Cripple Creekers en 'The Pops'.

Tot slot, gevraagd om een quote

Jan: "In de Cripple Creek Club zijn nooit onregelmatigheden gebeurd. Flirten, verleiden en een drankje doen zijn toch van alle tijden?!"

Rinus (met een knipoog): "We zijn door de gemeente Borne nooit bedankt voor het feit dat we de Bornse jongeren van de straat hebben gehouden en ze een leuke tijd hebben bezorgd!"

Met veel dank aan Jan Immerman en Rinus Buijvoets!

Met bijdragen van:

- Gerdy en Maria Leijdekkers die hun 'Cripple Creekers' beschikbaar hebben gesteld
- Frans Nijkamp en Piet van Vledder
- Jos Leushuis en Ronny Cloesmeijer (The Pops), zie ook: www.poparchieftwente.nl/bandspagina_borne/pops.htm

De Fanclubbladen en het album zijn aangeboden aan het HIP van de Heemkundevereniging Borne.

'OP ZIEN TWENTS', e-zegd en e-schreevn. 2

Leo Leurink

In de vuurgoande oetgave van dit blad he'k 'n betoog hoalden um vanoet dizn hook meer andach an oonze mooderspraak te spandeern. Doarnöast he'k ok nen oproopdoan an de leazers um wat in het Twents te riemen of te schrieven, benaamd Heemkundeleden dee met 't platschrieven good oet de veut könt. Het hef gin storm loopn wat betröf het gewag geavn an mien'n oproop. Better e-zegd, het bleef weendstil !! Doarum doo'k et saamn met Johan Kwast (vuurlopig?) mear mooi met oons beaide.

Wat leu in de politiek bint kats op 'n biester !

In dizze coronatied wil et bieje de leu dee an politiek doot der mangs slim ofgoan. Of het noe in 'n gemeenteroad is of in de regering; der wödt vandaag-an-n-dag gen blad vuur 'n moond nömmen. Vuural wat te rechtse leu in de oppositie maakt et met eure kritiek meermaals völ te gek.

Zoas kottens in 'n gemeenteroad van Almelo; 'n roadslid vergeleek 't boeten sloeten van nig gevaccinerenden met de jöddenvervolging in 'n lesten weerldoorlog. Kearl-en-gin-ean! Dat hef toch zoodänig niks meer met democratie te maken.

Mear et schient dat et mag as ie in 'n road of in de regering zitting hebt en an ne officiële vergadering deelneemt. Dee leu könt zich vriejoet oetsprekken. Zee bint, met 'n deftig woord e-zegd, onschendbaar!

Doo'k doar in de kraant het een en aander oaver had leazen mos ik inees deanken an 'n vuurval wat zik vuur meer dan honderdvieftig joar leed'n terug, hier net oaver 'n poal in de Pruus, hef vuurdoan.

Ikzölf bin al nen heeln zet gangs met't oetzeuken van mienen familiestamboom. Mien betoavergroot-oalders hebt nen tied in de Pruus wont. Vanoet Hoksebargen en Rekken bint ze noar Wennewick, ne boerschop net oaver de greans, goan boerken. In de keark van Vreden, woar Wennewick oonder valt, bint ze dan ok e-trouwd in 1834.

A-j oaver oene vuuroalders 'n book wilt schrieven

dan wil ieje ok wal, in dit geval, meer weten oaver 't leaveen doar vroger roondum Vreden.

In 'n beukske "Volkserzählungen aus Vreden und Umgebung" las ik 'n plezaant vuurval wat zik doar in de tweede helft van de 19^e eeuw hef ofspölt in 'n Stadtroad (*bieje oons is dat 'n gemeenteroad*).

Ok al in dee tied konn'n zik de roadsleu, bieje wieze van sprekken, mekaar good de oren wasken. Mear dat gung wal op nen spölse wieze, zoas ik oeleu dat hier geern oeteen zal zetten.

Twee roadsleu, B. en W. za'k ze ma neumen, dee zik nig good konnen verdreagen, kreegn op 'n moal in ne roadsvergadering slim rebullie met mekaar. "Du bist ja nen kearl van niks" zear B. tegn W. Iej bint't nog nig weerd dat de hoonden oe nat miegt!" Dat nam B. vanzölf nich en deu zien beklag bieje'n vuurzitter van 'n road.

In de volgende roadszitting mos B. terugnemmen watte har zeg. B. stun op en zear: "Ik heb nog wat good te maken. Iej hebt dat almoal wal heurd, wa'k kottens heb zeg teagn W., Ik wierroop dat hier en betuug dat hee 't wal weerd is dat de hoonden em nat miegt!"

En doo sprung W. hoog op oet zienen roadsstool en reup nieds: "Noe wödt 't nog äösiger!"

Mear B. geliek der op: "Ik heb 't hiermet wierroopen". Ik heb earder zegt: "Hee is 't nig weerd!" Noe zeg ik: "Hee is 't wal weerd!"

Joa, bieje B. zien klasjeneern doar konn'n de heren in 'n Vredense Stadtroad ginne speald tusken kriegern, mear hadden der op dizze wieze wa völ wil an!

Oonderstoand riemseltje kreeg ik een joar wat terug van Riek Grootenhaar (nen oald-Boornsen).

Bieje 'n oorlogskearkhof

Koop es nen haandvol bloomn en leit ze neer op zun graf. doar lig joa nen heald den op 't slagveald zien leavn vuur oonze vriejdom gaf.

Zee, dee in vrea hier sloapt, hebt eer offers ebracht. Heanig roesket de weend, Vuur völle mooders keend. Dommel, dommel zacht.

Um effen bieje stil te stoan noe Boorn dit joar 76 joar e-leden, begin april, weer vriej is wörden!

Ne 'krai' met hoog water(!)

Leo Leurink

Ondaanks et veurwearkverbod vanweggens de corona gung't der van oold-op-niej duftig langs. Dat mooie sierveurweaek was het ankieken meer dan weerd. Mear van dat onwieze gepleer met dat boetenlandse pleergrei doar tuutn mij de oorn van an'n kop. In oonze jongsjoaren gungen wiej wat heaniger um met 't veurweark. Mear dat was nig aait't geval zoo a'j hier könt lezen.

Geleerde leu deankt dat oons heelal is ontstoan met nen onwiezen pleer, ok wal 'n oerknal eneumt.

Joa, dat'r zich heel wat meer hef en ok rechtervoort nog ofspölt tusken 'n hemmel en dizze weald, doar maaktn wiej oons in oonze börseljoaren nog geels nich drok um. Hoowal dat van den oerknal sprak oons wal an, vuuural zo op't eand van't joar.

Wat wa'w toew zoo tusken Kersmis en Niejjoar, toch drok met 't anstekken van carbid en rottenstetjes.

Mear op 'n moal, wiej hadden 'n vernemstig kearlke bij oons in de stroat, kwam der wal'n heel bijzeunder veurweark. Oons kearlke wus da'j van 'n middel, woar de boeren het onkroed met te lief gungen, 'n merakels stukske veurweark konnen maken. Dat spul, te koop bij 'n Boerenboond, mos iej mengen met water en wieder ha'j nog kraantenpapier en dun touw nödig.

Noa'n anschaf gungen wiej met dat spul helderop an'n slag. Doo wiej oonze fabrieksels of hadden en et spul dreug vanachter 'n kachel (!) vothaalden, gungen wiej der met noar boeten hen.

Noe mu'k tuskenduur eamn vertellen dat der bij oons vuur 't hoese in dee tied 'n pissoir stun; in good Hollaands nen pisbak. Dat hok was doar neer ezet, in 't bijzunder vuur de manleu, dee woensdaagns de Boornse veemaarkt bezochen. Eers had doar joarenlaank'n dubbel wonhoese stoen, woarachter manleu, good oet 't zicht, teagn ne hoolten schutting an stunnen te watern.

Doo dee oalde huuze mossen wordn ofbrökken, kwammen de kearls met hoogn nood vuur de schutting wat al te völ in'n kiekerd. Doar wödden, noa verloop van tied, steen en been oaver klaagt, zodat 'n gemeenteroad besleut, vuur de manleu, met

hoog water boavn de knee, doar ne betonnen pisbak neer te zetten.

Mear noe wieder met oons veurweark. Wiej wollen der net ene anstekken, doo vanof de markt Jehan van de Kraai, ne Boornsen veekoopman, naar drok op het pissoir an streed.

Jehan had kot vuur de feestdaage, zoo leek't oons, good zaken edoan en doar een of meer pilsjes op dreunken. Verdorie, dat was oonze kaans !!!

Toen 'de Kraai' zich good en wal in het pissoir had posteert scheuven wiej, noa eers 't löntje te hebbn anstökn, achter ziene brede rug, oens fabriksel an de oonderkaant van'n pisbak noar binnen.

En wiej rap wier vot, tot zonne viefntwintig trad wiederop, um te kiekn hoo dat ofleup.

Now dat za'k oe vertelln: Nen onwiezen pleer davern duur 'n pisbak; wiej schrökkn oons lam!

'n Oerknal, van vrooger, kon noa mien geveul onmeuglijk harder hebbn ewes.

Doarbij sleug der nen daamp vanof, zoodönig dat van het pissoir niks meer was te zeen, loat stoen van 'de Kraai' zölf. Het leek wal net of 't pissoir mét 'de Kraai', as't ware duur 'n daamp van de eerdewas opnöm -men.

Noadat 'n daamp 'n luk was vottrokken kwam Jehan, letterlijk en figuurlijk, as ne opgeschrikte krai te vuurschien, wal met de beaide been op de grond, mear glad verbiesterd met de boks nog lös!

Doo hee oons, wat wiederop, zag stoen lachen, reup hee de vuur oons onvergettelike weurde:

'Iej verdomde rotveante, doar ha'k em der hoast van schrik ofkneppn' !!!.

Macro pangram

Johan Kwast

Vannach he'k onmeunig duftig 'esloapen. Um da'k zo of en too der een loat vlegen, krig de N.E.P. (nettelkonnink en posdoewen club) op 'n breudvleugeleiland in 't weelde westen, der reukeloos genug ok luch van. Mr. Nöalpeter van de P.R. commissie, den der op steet dat ik persé op de heugte möt wean, steurt mij snachs nen e-mail. leleu kriegt et breaking news noe oet de tweedehand. Dat allens in 't Twents geet he'k niche es zo rap in de smiezen. Zo wereldwied kö'w dus al met oonze moodersproak.

Nen rancher an de highway noar Texas, volgens de stamkaart joonk wörden in nen kraal op Curaçao, hef met sukses vermeending van 't melkquotum an'evraagd. Den, nich zo piep meer, mear nog lang nich oftaandsen cowboy, in bezit van de jachakte vuur 't op peil hollen van de populatie hyena's, lynxen, jackhalse en prairiewölve, hef in de musse zich loaten omscholen. Hee is noe moatschopbezitter van 'n hypermodern bed & breakfast onderkommen en nen volledig oetgeröste nudistensauna annex beautysaloon. Met völ wiewen en zessen en onneurige mitsen en maren hef e zien gedateerd relax/carwash bedrief, inclusief 'n 100% betroubaar taxatierappot, recentelijk an de lat 'ezat. Reden: "Verplichte carantaine vanwege coronagedoo. Volgens ziene hoesvrow Rosa Linde, begiftigd met 'n heanig hooltwälke vuur de duur, dee 'n filiaal drif van Molenaars Keendermel, dröadjesvleis en oawerjeurige greuihormonen, verwacht zee van ne second opinion nen positieven nich bekliflijken oetslag.

Noe hee 't an de tied hef wördt em per post klemmende verzeuk doan met te doon an nen kenniskwis in 't Twentehoes. "Doar keump niks van in," verordoneert zienen gesjeesden zeelzoarger, den nich 'eweand is water bij 'n wien te doon en de achterbokse an te trekken. Hee stek de heurne in 'n wal en ie weet, dan is "de va zienen willen wet." Dat al zonder ennigen voarm van oet de deuke doon of memorie van toolichting. Via nen klokkenluder wördt oonzen achter de veansterbaankblomenzitter bod 'edoan dat, al nen helen zet zienen "requiemmis met drie heren" van Händel op de rol steet en binnen de kotste keren cq. Op termien de opvoering is. Dat besloet vaalt bij et as klook en onder de oel oetbrod bekeand stoande prairievolk glad nich te proemen; zee loat zich de bonenstikken nich op de kop anpeunten.

Umdat der met leefdoadigheid gin dreuge stoet te verdennen is, klust den dorendöl der wat bij, um der nen tukstuwer better an te wörden. 't Is 'n algemeen bekeand publiekgeheim dat-e et naa beteune peempelpwarse

oievaarskukenvet an de man wil brengen. Loat den blood, hee wet nich better.

Mear in 'n ingezeunden stuk (schriewer bij de redaksie bekeand) slöt nen metwilligen metwearker van 'n loonwearkersbedrief, den der 'n stuk of wat hen waterdösken hef en zölf de hele hoed tootakeld met 'n injectermesientje, an 'n kettel. Noe he'j 't schoap an 'n dunnen! Vergeld slöt-e vuur: "Doo dat strampheurige stuk vretten bij 'n bok, vangt em de vleu of en loat em met stille trom zo tegen tweeduuster verdonkeremoanen." Smiet den kniepstuwer, net als Daniël, in ne leeuwenkoel en bij gebrek an leeuwen volsteet verbanning noar 'n kalifaat met weelde zwienen ok. Keilers met jongen (frislingen) weet der wel weg met. Loat dee deers ok ees 'n moal 'n lekker "leste oawendmöalke" hebben. Allerweggens onrös en commosie.

Et proggielblad, dat regelmoatig frequent oetkeump en nog oalderwets stencild wördt op stevig crêpepapier, geet der greuts op dat et met vuurpaginaniejs der gewag van maakt. De checklieste van eur leazersbestand wördt al seends joar en dag scanned duur de redactie. Twee oale rotten in 't vak, dee alverdan verdan van gin wiken weet, eerwaarde grieze golfers, de heren Dave Enter en Cor du Roy.

Met nen schrik wörd ik wakker. Hè, hè, foi wat nen bult lullificatie schoewt ze oe achter de duur hen. Ie zollen der kopzeerte van kriegten, joa der nog met in "Brinkgreve" terechte kommen. Hoo laat hew't? Oh, nog mear half zeuwen, dan knup ik met plezeer en gemak der nog 'n dik uur bij an en leg mij nog 'n moal oawer. Bin ik effen bliej da'k nich met e-mail doo!

De Joekeltrofee

Bertie Velthuis

Op 18 juni 1972 maakte het dagblad Tubantia-Hengelo's Dagblad bekend dat ze een JOEKELTROFEE voor de in een visseizoen (een visseizoen loopt jaarlijks van 1 juni tot 15 maart) zwaarste gevangen vis beschikbaar zal gaan stellen. De trofee is een prachtige, grote, naar ik inschat wel 50 cm. hoge, beker met inscriptie en een zilveren visser met uitrusting er bovenop. Er is een uitvoerig reglement opgesteld over de wijze waarop bewezen moet worden welk gewicht de aangemelde vis heeft. Er is ook bepaald dat de vis in het binnenland moet zijn gevangen en dat het geen paling mocht zijn, die kon immers op een markt worden gekocht. Bewust is gekozen voor het gewicht van de gevangen vis en niet de lengte. De lengte van een vis wordt namelijk nogal bepaald door de soort. Door het dagblad zou, wanneer er een zwaardere exemplaar dan in het vorige seizoen wordt aangemeld, hierover publiceren. De JOEKELTROFEE zal worden uitgereikt door de bekende Enschedese sportvisser Henny Mattemaker. Deze was de toen drievoudig Kanjer-Koning van Nederland in de door de omroep KRO georganiseerde Kanjerkoning-competitie. (In het visseizoen 1974 zal hij deze competitie nog eens winnen met een karper met een gewicht van 24 pond en bijna 1 m. lang.)

Johan Beekman wint JOEKELTROFEE.

Er volgt een spannende strijd. De eerst aangemelde joekel is een karper van 15 pond, gevangen door de heer J. Hazer te Hengelo. Daarna volgt een karper van 21 pond en 30 gram, gevangen door de heer Streckel te Enschede, die weer wordt overtroffen door een karper van 24 pond en 20 gram, gevangen door vader en zoon Koop uit Oldenzaal. Op 24 september 1971 maakt dagblad Tubantia-Hengelo's Dagblad bekend dat er nog een zwaardere karper is gevangen. Johan Beekman uit Borne is de visser. Hij heeft een exemplaar met een gewicht van 26 pond en 500 gram op de wal gebracht. (Deze karper was dus zwaardere dan die waarmee H. Mattemaker in 1974 Karper-Koning van Nederland werd.) Enkele dagen later schrijft de krant dat er in Borne enkele misverstanden zijn ontstaan over de wijze waarop hij de karper heeft gevangen. De leemput waarin hij de karper heeft gevangen zou enkele dagen later vrijwel droog hebben gestaan. De vis zou ook met de handen gevangen kunnen zijn. Dit is echter niet juist zo schrijft de krant. Toen hij de joekel ving stond er voldoende water in de put om met de hengel te vissen. Johan ving de karper samen met een vriend. Nadat hij zelf de vis had aangeslagen, gaf hij de hengel aan de vriend en sprong zelf in het water om de vis er uit te halen.

De krant denkt dat de strijd nog niet gestreden is. Immers het snoekseizoen was nog maar net begonnen. Er kunnen snoeken van meer dan 30 pond worden gevangen. Maar dat gebeurt niet. Op 17 maart 1972, 2 dagen na het sluiten van het visseizoen 1971, bericht het dagblad dat de 17 jarige John Beekman uit Borne de winnaar van de joekeltrofee is geworden. Henny Mattemaker reikt hem de beker uit. Bij de uitreiking is ook de vader van Johan, Gerrit Beekman, aanwezig. Tijd om met Johan te gaan praten.

De karper wordt gewogen bij de Boerenbond

Johan Beekman.

Graag wil ik meer weten over Johan Beekman. Hoe heeft hij het winnen van de Joekelbeker ervaren? Was hij op 17 jarige leeftijd al een ervaren visser? Heeft hij de rest van zijn leven nog veel gevestigd? Ik heb hiertoe geprobeerd een afspraak met hem te maken. Dit is helaas niet gelukt. Johan is juist een jaar geleden gestorven. Wel ben ik welkom bij zijn weduwe, Hilly Zwier, geboren aan de Parallelweg, naast de weverij van Spanjaard, in Borne. Zij heeft voor dit gesprek Johans visvriend Alex Bont uitgenodigd.

Johan komt uit een gezin met 10 kinderen. Hij is geboren in de eerste woning, gezien vanaf de spoorwegovergang, van de zgn. Rode Lap. Later

woont het gezin aan de Prins Hendrikstraat, vlak bij de Leemput gelegen aan de Deldensestraat. (Overigens: Toen Johan in 1978 in het huwelijk treedt koopt hij de woning waar hij geboren is "terug" en woonde er vele jaren met zijn vrouw en kinderen.) Met zijn visvriend Alex Bont, geboren aan de Nieuwe Kerkstraat in een gezin met 14 kinderen, gaat hij vanaf ongeveer hun 7de levensjaar vissen in de leemput aan de Deldensestraat. Johan heeft, na aanvankelijk bij een metaalgieterij gewerkt te hebben, enige tijd bij Twenthe, een textielfabriek in Almelo gewerkt. Daar werkt hij enige tijd in de nachtploeg. Tot men bemerkt dat hij niet zijn oudere broer Jan is. Omdat hij nog geen 18 is, en niet 's nachts mag werken, moet hij daar in de nachtdienst stoppen. Hij ging met de trein naar Almelo. Maar omdat hij 's avonds laat wegging en 's morgens vroeg weer naar Borne ging, moest hij twee enkele reiskaartjes kopen. Met de verkoper van de kaartjes spreekt hij af dat hij voor een retourtje betaalde, maar deze hem twee enkele reiskaartjes geeft. Toen dit een keer fout ging kreeg hij een bekeuring. Het grootste deel van zijn werkzame leven is hij werkzaam als stratenmaker o.a. bij stratenmaker bedrijf Haverkamp. Ook Alex is zijn hele leven stratenmaker. Johan heeft o.a. de Grotestraat in het centrum van Borne gestraat. Hij maakte de krakeling die vroeger voor de ingang van bakkerij Immerman was gestraat. Dat vond hij een moeilijke klus. Zijn vrouw kocht een pak krakelingen, zodat hij deze als voorbeeld kon gebruiken. Johan is op 27 november 2020 overleden. Op 24 december 2020 zou hij met pensioen zijn gegaan. Johan heeft zijn hele leven gevist. Alleen of samen met Alex. Veel in de kleigaten aan de Deldensestraat maar ook bij het Watermachientje aan de Piepersveldweg. In dit watergat zat niet zo veel vis maar wel in de er vlak bij lopende Deurningerbeek. In de beek zaten toen op bepaalde afstanden "dammen". Hierdoor ontstonden delen met dieper water met veel vis. In deze diepe delen hebben Johan en vele anderen leren zwemmen. Alex vindt het jammer dat het waterschap de Deurningerbeek haar natuurlijke loop heeft terug gegeven. Volgens hem loopt het water nu te snel weg. Op oudere leeftijd vissen ze veelal in het Twentekanaal in Delden. Regelmatig ging Hilly met hem mee. Ook gaat hij regelmatig vissen op de Noordzee, vertrekkend vanuit Den Helder en de Waddenzee, vertrek vanuit Harlingen. Zelfs op vakantie in Mexico gaat hij nog een dag op zee vissen. Ook keek hij altijd op Discovery naar programma's over vissen. Johan heeft tot het laatst gevist. Enkele maanden voor zijn overlijden vist hij met Alex nog op forel in Diepenheim. Alex vist nog steeds. Zo gaat hij af en toe naar West-Denemarken om op zalm, die de rivieren optrekt om te paaien, te vissen.

De vangst van de joekel.

Johan is hier samen met Alex aan het vissen. Ze vissen in het zgn. kleine kleigat. Het is het gebied waar nu de Vijverlaan ligt. Het kleigat is vol gestort. Niet dus het kleigat dat nu nog op de hoek van de Deldensestraat en de Veldovenweg ligt. Het kleine kleigat was niet zo diep. Het was een warme en droge zomer geweest en de dagen rond de vangst is het warm. Het water staat laag, maar er was nog wel 60-70 cm. diep. Toen na het "aanslaan" van de vis deze naar de kant is gehaald komt deze in het gewas en verder naar de wal trekken is niet mogelijk. Johan geeft de hengel aan Alex. Zelf springt hij in het water om de vis vast te pakken. Volgens Alex waren de schepnetten die in die jaren worden gebruikt vaak van slechte kwaliteit. Ze bestaan uit touw, dat snel ging rotten en waarmee je zo'n zware vis niet kon "landen". Van het gebeuren is volgens Alex "heel Borne" getuige. Op mooie (zomer)avonden komen namelijk vele bewoners van de Deldensestraat en de aangrenzende Spanjaardswijk even samen bij de vijver om te wandelen, een praatje te maken enz. Het was echt een aangename ontmoetingsplek. De Joekel is gewogen op de weegschaal van de Boerenbond (Azelosestraat hoek Molenstraat) De joekel is niet teruggezet, zoals thans veelal gebeurd. Volgens Alex zat de haak hiervoor te diep en was deze moeilijk te verwijderen. Bovendien kon een gezin van 12 personen zeker 2 dagen goed eten van zo'n joekel. Alex merkte nog op dat het ging over een spiegelkarper

Johan ontvangt de beker uit handen van Henny Mattemaker

De beker

Op mijn vraag of Johan trots was op de beker en of ik hem mocht zien vertelde zijn weduwe dat deze beker 26 jaar in de woonkamer heeft staan te pronken. Echter bij een verhuizing is de voet van de beker losgeraakt en de schroef was niet meer aan te draaien. Bovendien zat er een deuk in de beker. Men heeft hem toen (helaas) weggegooid.

Tentoonstelling **MODEBEELD 1930 – 1950**

Toen modieuze vrouwen nog dames waren

Vanaf 10 april tot 12 oktober is in het Museum Bussemakerhuis de tentoonstelling Modebeeld 1930-1950 te zien. Mode is zoveel meer dan kleding. Birthe Weijkamp, de samensteller van de tentoonstelling, weet dat als geen ander. Zij heeft er haar beroep van gemaakt. Birthe is mode- en kunsthistorica, een kenner met een passie voor mode met een vleugje vintage.

Museum Bussemakerhuis

Ennekerdijk 11
7622 ED Borne

Openingstijden

10 april tot 12 oktober 2022

Openingstijden: dinsdag t/m vrijdag 11.30 -16.30 uur
 zaterdag en zondag 13.00 -16.30 uur

Reserveren is op dit moment niet noodzakelijk.

AL MEER DAN 160 JAAR
EEN BEGRIP IN TWENTE

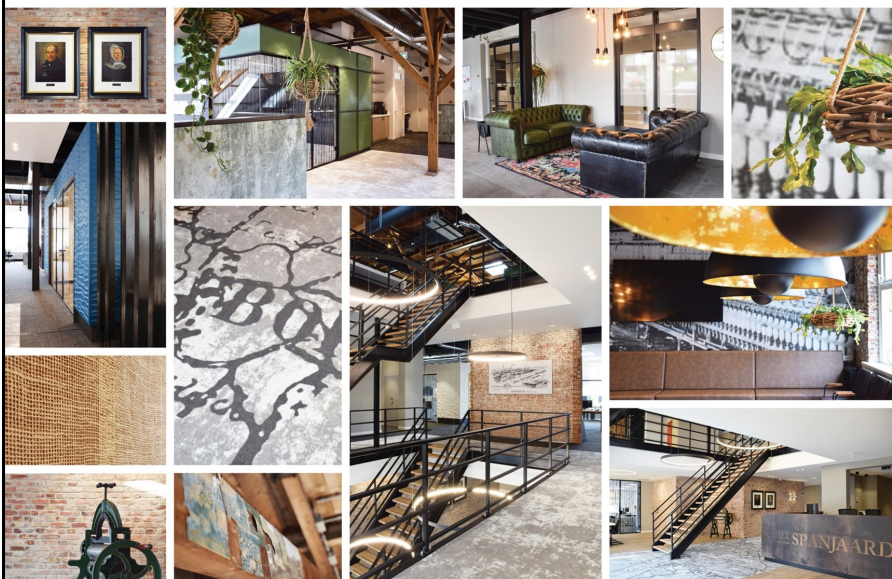
EST. 1858
MORSELT
— MODE —

BORNE: GROTESTRAAT 199-205
OLDENZAAL: BISSCHOPSTRAAT 5-7
WWW.MORSELTMODE.NL

The advertisement is presented as a collage with a brown background and white dashed lines. On the left, there is a green torn-edge banner with the text 'AL MEER DAN 160 JAAR EEN BEGRIP IN TWENTE'. Below it, the brand name 'MORSELT' is written in a large, serif font, with 'EST. 1858' above it and '— MODE —' below it. At the bottom left, the store addresses and website are listed. On the right, there are two photographs: a man in a light blue suit jacket looking to the side, and a woman in a white button-down shirt and blue jeans sitting on a couch.

HET SPANJAARD

WAAR BOUWEN BEGINT

Building Design
ARCHITECTUUR

ad fontem
RUIMTELIJK ADVIES

KROON

BURO BRIC
professionals
in het bouwen
in Borne

VOOR ELKE
BOUWGERELATEERDE VRAAG
ZIJN WE ER VOOR U

Salomon Spanjaard maakte Borne groot in textiel. Daar spinnen wij nog altijd garen bij.

Ons pand was sinds 1864 zijn kantoor en nu het enig overgebleven gebouw van het Fabriekscomplex.

De handelsgeest van Salomon Spanjaard huist hier in ons pand. Het is de inspiratiebron voor ons ondernemerschap in bouwen, ontwikkelen en wonen.

Hier zitten bedrijven uit diverse sectoren van de bouw die de gedrevenheid van Spanjaard voortzetten. Samen durven we groots te dromen én maken we het waar. In het klein en in het groot.

WELKOM IN HET SPANJAARD
Stationsstraat 37, Borne

TANDARTSPRAKTIJK

WERTH

Bekenhorst 16
7622 CK
Borne

Ma t/m do 08:00 t/m 17:00
Vrijdag 08:00 t/m 12:30
Zaterdag en zondag Gesloten

074 266 0000

info@tandartspraktijkwerth.nl

Een buurtzame
bank is een
vertrouwd gezicht
in de buurt.
Al 100 jaar.

Baartman
Assurantiën

Baartman Assurantiën

Grotestraat 87

7622 GC Borne

T 074 - 266 21 27

E info@baartmanassurantiën.nl

I www.baartmanassurantiën.nl

RegioBank

Zelfstandig Assurateur

De buurtzame bank.

De Barrique

De Dorsmolen 1-6, 7623 HS Borne

T: 074 - 267 19 61 • www.debarrique.nl